Jaargang 115. Woensdag, 13 Augustus 1856. No. 97.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

De GEDEPUTEERDE STATEN van de Provincie *Groningen* brengen bij deze, naar aanleiding van het besluit van Heeren STATEN dezer Provincie, d.d. 17den Julij j.l., no. 4, ter kennis van de belanghebbenden, dat het in de jongste Zomervergadering van het laatstgemelde Collegie uitgebragte **RAPPORT** van de COMMISSIE uit die STATEN, benoemd in hunne Vergadering van den 13den Julij 1855, over de **Verbetering** en **Vereeniging der Scheepvaartkanalen** en eene **verbeterde Indeeling der Provincie** in **nieuwe Waterschappen**, voor zooveel het eerste lid dezer opdragt betreft, gedrukt is en algemeen verkrijgbaar is gesteld, tegen den prijs van 75 cents per exemplaar, bij de **Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*.

Groningen, 7 Augustus 1856.

De Gedeputeerde Staten voornoemd:
J. HOMAN,
tijdelijk Voorz.
Ter ordonnantie van deselven:
ALBERDA.

AANBESTEDING
VAN
TURF EN BRANDHOUT.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* gedenken, bij enkele Inschrijving, ten dienste van het RAADHUIS aan te besteden:

1. De LEVERING van **400** Ton **BAGGER-TURF.**
2. IDEM van **1100** Ton **HARDE ZWARTE TURF.**
3. IDEM van **300** Ton **LANGE ZWARTE GESTOKEN TURF.**
4. IDEM van **15,000** Stuks **BERKEN BRANDHOUT.**

De Voorwaarden van Levering zullen, van heden, ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen.

Vóór of uiterlijk op WOENSDAG den 3den September 1856 zullen de MONSTERS aan het RAADHUIS moeten worden besorgd, en wel van iedere soort van Turf en het Brandhout 15 stuks, ieder afzonderlijk in een' Zak of eene Mand, terwijl bij ieder Monster een afzonderlijk INSCHRIJVINGSBRIEFJE moet worden overgelegd, van buiten voorzien van deselfde Merken als het Monster.

Groningen, 11 Augustus 1856.

Burgemeester en Wethouders voorn.: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

GEMEENTE-REKENING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* brengen, volgens art. 219, alinea 3 der Gemeentewet, ter openbare kennis, dat de **REKENING** van de **ONTVANGSTEN** en **UITGAVEN** dezer Gemeente, over het dienstjaar **1855**, op de SECRETARIE der Gemeente voor een ieder ter lezing zal worden nedergelegd van en met den **1sten tot en met den 16den Augustus 1856**, en dat zij in AFSCHRIFT tegen BETALING der KOSTEN algemeen verkrijgbaar is gesteld.

Groningen, 28 Julij 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BUREAU van POLITIE.

Ten Burele van Politie zijn ter **herkenning** gedeponeerd:

1) een **Zilveren Knipje** van ronden vorm, waarschijnlijk ontvreemd.
2) een in stukken gebroken **Zilveren Bril**, insgelijks waarschijnlijk ontvreemd.

NIEUWSTIJDINGEN.

RUSLAND.

Het voornaamste nieuws 't welk in de laatste dagen besproken is, betreft wel de moeijelijkheden die, zooals men zeide, door Rusland werden in den weg gelegd aan eene dadelijke en volledige uitvoering van de voorwaarden van het vredestraktaat. De ontmanteling van Reni en Ismaël door Rusland had reeds in den beginne slechten indruk gemaakt, alhoewel men niet kon zeggen, dat Rusland in dadelijken strijd handelde met het vredes-verdrag. Daarop volgde de bezetting van het Slangen-eiland; ofschoon wel van weinig gewigt, had dat op nieuw de diplomatie gehinderd. Eindelijk kwam het in bezit houden van Kars, waaromtrent wel overdreven berigten werden ontvangen, maar dat toch, na de ontruiming van de Krim door de Westersche troepen, inbreuk scheen te maken op het verdrag van Parijs. Zelfs was het, blijkens het berigt in ons vorig nommer medegedeeld, zoover gekomen, dat het Britsche eskader in de Oostersche wateren bevel had bekomen zich naar de Zwarte zee terug te begeven, ten einde voor de stipte naleving van het vredesverdrag te waken.

De zaken schenen dus weder een ernstig aanzien te zullen erlangen. Dit heeft intusschen niet lang geduurd, daar volgens de laatste berigten, Rusland voldoende bewijzen heeft gegeven, dat het alle moeijelijkheden wenscht te voorkomen. Niet alleen dat het Slangen-eiland door de Russen reeds weder ontruimd is, maar ook wordt thans officiëel berigt, dat de Russische opperbevelhebber van Kars aan den gouverneur van Erzerum heeft te kennen gegeven, dat hij gereed is Kars aan de Turksche autoriteiten dadelijk over te geven.

Toont Rusland in dezen alzoo de gewenschte toegevensgezindheid, het blijft in het Noorden zich wapenen. Men meldt toch uit Petersburg, dat de Russische vloot er eene buitengemeene uitbreiding erlangt. Weldra zal zij sterker wezen dan vóór den oorlog; de geheele vloot zal bijna uit schroefstoomschepen bestaan. Buitendien wordt in de golf van Finland de oprigting van een derde maritiem etablissement voorbereid, en de plaats daarvoor gezocht. »Klaarblijkelijk is het (zoo lezen wij in een schrijven uit Petersburg) voor Rusland van het grootste belang, zijne zeemagt ten spoedigste weder op de hoogte te brengen, die zij bereikt had vóór de vernieling onzer vloot in de Zwarte zee. Van die zee is zij uitgesloten, zoolang de bepalingen van het Parijsche vredesverdrag van kracht blijven; maar in de Oostzee zal zij daarvoor vergoeding zoeken. Wat men ook doe, Rusland zal eene van de groote zeemogendheden blijven."

De Engelsche dagbladen, die de laatste berigten uit Rusland niet kenden en nog niet wisten dat de gerezen moeijelijkheden waren uit den weg geruimd laten zich weder op een scherpen toon tegen Rusland uit. Zoo klaagt de *Times* in bittere bewoordingen over het niet naleven van het vredestraktaat van den 30sten Maart, door Rusland, maar schermt tamelijk in het wilde, daar de schrijvers volstrekt onbekend zijn met den toestand van Kars, dat voornamelijk de steen des aanstoots was, meer nog, naar het schijnt, dan de Slangen-eilanden.

Ook de *Morning Post* bevat een zeer hevig artikel tegen Rusland, ter zake van het niet teruggeven van Kars aan de Turken en het bezetten van het aan Turkije toebehoorende Slangen-eiland.

Die bladen zullen door de latere berigten wel weder tot eene minder vijandige gezindheid worden gebragt.

De Petersburger bladen maken eene keizerlijke verordening bekend, waarbij onder voorzitting van den generaal-adjudant vorst *Wassiltschikow* eene commissie is ingesteld, ten einde onderzoek te doen naar de misbruiken en bedriegerijen, welke bij de leverantie van mondbehoeften voor de troepen in de Krim en de zuidelijke provinciën des rijks, alsmede bij het beheer der militaire hospitalen hebben plaats gehad.

Blijkens eene officiële aankondiging is thans, nu de Krim door de geallieërde krijgsmagt geheel ontruimd is, de quarantaine op de kust der Zwarte- en der Azofsche zee weder in werking gebragt.

ITALIË.

In den stand van zaken in Italië is geene verandering gekomen. Men beweert dat de Koning van Napels, op het aanzoek van Oostenrijk, eenige concessiën heeft gedaan, doch met zekerheid is daaromtrent tot dusver niet het minste bekend.

— De inschrijving in Sardinië tot aanschaffing van 100 kanonnen ten behoeve van de vesting Alessandria, waarvan wij reeds vroeger gesproken hebben, is thans in vollen gang. De gemeenteraad van Turijn heeft 2000 fr. voor dit doel bestemd; de inzamelingen bij de bataljons der nationale garde vallen rijkelijk uit en ook in de provinciën ijvert men sterk voor de uitrusting van het Italiaansche bolwerk.

Volgens berigten uit Turijn is aldaar de nieuw benoemde Nederlandsche zaakgelastigde, de heer *van der Duyn*, aangekomen. Men beschouwt te Turijn de benoeming van dezen zaakgelastigde als een bewijs van het toenemend staatkundig gewigt van Piëmont en van de ontwikkeling zijner betrekkingen met de andere staten van Europa.

SPANJE.

De berigten uit Spanje blijven, hoe vreemd het moge schijnen, van belang ontbloot. Men verhaalt wel is waar te Madrid dat de regering eerstdaags de door *Narvaez* ontworpen constitutie van 1845 weder in werking zal brengen, doch dat is niets dan een los gerucht. Zóó veel schijnt echter zeker te wezen, dat de vrijheid der drukpers in Spanje reeds belangrijk besnoeid is. Men eischt reeds van de dagbladen, als voorwaarde voor haar verlengd bestaan, dat zij zich van elken aanval op de tegenwoordige orde van zaken zullen onthouden, en zelfs dat zij de feiten zullen verzwijgen, die daarop eene donkere schaduw mogten kunnen werpen.

Overigens schijnt de regering het voornemen te hebben, om aan de vreemde hoven ophelderingen te geven aangaande de jongste gebeurtenissen in Spanje. Er is tot dat doel ten minste reeds een memorandum aan den president van den Duitschen bondsdag door den minister-president bij dat ligchaam, den markies *van Estrade*, uit naam zijner regering ter hand gesteld.

De maarschalk *O'Donnell* heeft geweigerd den titel van grande van Spanje, 1ste klasse, aan te nemen, die de Koningin hem aangeboden heeft.

De dagbladen deelen thans de proclamatie mede, welke door den generaal *Dulce* tot de bevolking van Saragossa is gerigt. Daarin tracht die generaal de volksmenigte gerust te stellen omtrent de gezindheid der ministers, die ten onregte worden verdacht gehouden van tegenstanders der vrijheid te zijn. De regering had geen ander doel dan om de regeringloosheid tegen te gaan, door het herstellen van de beginselen van orde en van het gezag der wetten.

De schaarschheid en duurte der levensmiddelen in Spanje vermeerdert de moeijelijkheden, waarmede het gouvernement te worstelen heeft. Volgens onderscheidene te Parijs ontvangen berigten, is het gebrek er zoo groot, dat het alleen reeds uit dien hoofde beswaarlijk zal zijn de openbare orde te handhaven; het wordt door socialisten gebezigd als een voorwendsel om onder de lagere volksklassen den wrevel tegen de gegoede lieden te voeden, welke hier en daar door brandstichtingen aan den dag gelegd wordt. Het gouvernement gaat misdaden van dien aard met strengheid te keer.

DUITSCHLAND.

Als een bewijs van de koortsachtige opgewondenheid, die ook in sommige streken van Duitschland evenals in Frankrijk heerscht ten gunste der oprigting van crediet-banken, wordt uit Hamburg geschreven, dat voor de daar op te rigten credietbank, ten wier behoeve eene openbare inschrijving van 30 millioen francs geopend was, niet minder dan 1200 millioen francs ingeschreven werd.

— Te Schleiz, de hoofdstad van het vorstendom Reuss Schleiz, heeft een brand gewoed, waardoor 300 à 330 woningen zijn vernield, waaronder vijf logementen, het postgebouw, de kazerne en eene laken-fabrijk. De brand is in eene verwerij ontstaan.

GROOT-BRITTANJE.

De Koningin is gisteren uit Londen vertrokken, om de eilanden Guernsey en Jersey te bezoeken.

— Het gouvernement heeft besloten in het vaste kamp bij Aldershott bestendig eene krijgsmagt van omstreeks 14,000 man vereenigd te houden. In dat en drie andere kampen zal huisvesting worden gereed gemaakt voor 30 van de 41 regementen der binnen 's lands dienstdoende infanterie en voor 15 van de 22 regementen kavallerie, die niet in Indië gebezigd worden. Deze beschikkingen hebben ten doel de troepen in steeds bruikbaren staat te houden en de ingezetenen van den last der inkwartiering te ontheffen.

— De regering heeft kennis gegeven dat aan alle landbouwers, schaapherders, hoveniers, metselaars, hoefsmeden, timmerlieden en vrouwelijke dienstboden, die zich bij haar aanmelden, kostelooze overtogt naar de Engelsche bezittingen in Australië verleend zal worden.

— Ter eere van den bekenden luitenant-generaal, sir *Charles Napier*, zal in Trafalgar-square een standbeeld worden opgerigt.

— Onder de laatstelijk uit de Krim teruggekeerde soldaten bevindt zich de korporaal *Wilding* en diens vrouw, welke laatste den geheelen veldtogt in het Oosten heeft medegemaakt; zij woonde onder anderen de gevechten aan de Alma en van Balaklava bij. In laatstgenoemden strijd bemagtigde zij zelfs een paard van een Russisch officier. Gedurende haar verblijf in het legerkamp waschte zij het linnengoed der soldaten, waarmede zij 20 sh. daags verdiende. Haar onafscheidelijke medgezel in den geheelen oorlog was eene voortreffelijke pistool, die haar goede diensten heeft bewezen. Het dappere echtpaar is met een goed sommetje, de vrucht van de spaarzaamheid der vrouw, in Engeland wedergekeerd.

— Gelijk zich liet verwachten, heeft de ter dood veroordeelde *William Dove*, die op den 1sten Maart j.l. zijne echtgenoot door middel van strychnine van het leven heeft beroofd, geene gratie kunnen bekomen en is hij diensvolgens Zaturdag op den middag te York met den strop ter dood gebragt. Daags vóór de strafoefening had hij eene volledige bekentenis zijner euveldaad afgelegd. Eene ontelbare menigte woonde de executie bij.

— Op de 8461 mijlen, welke de spoorwegen in het vereenigde koningrijk beslaan, waren gedurende het eerste halfjaar van 1856 126 personen gedood en 105 gekwetst. De meeste ongelukken waren echter aan de schuld der betrokkenen zelven toe te schrijven.

FRANKRIJK.

De Keizer is Zondag te Parijs teruggekeerd. Z. M. is zeer voldaan over het eerste onderhoud, 't welk hij te Plombières met zijn' opperbevelhebber had, en heeft hem door den minister van oorlog aan de Keizerin doen voorstellen. Men spreekt er van, dat *Pélissier* welligt gouverneur-generaal van Algerië zal worden, terwijl de tegenwoordige maarschalk *Randon* dan tot opperstalmeester zou benoemd worden.

Dat aan maarschalk *Pélissier* den titel van *Hertog van Sebastopol* zou verleend zijn, wordt thans stellig tegengesproken. De Keizer heeft zich bepaaldelijk verklaard tegen het verleenen van titels, die aan eenig deel van het grondgebied van andere gouvernementen ontleend zijn, en zou sulks inzonderheid na het sluiten van den vrede als eene onvoegzaamheid jegens Rusland beschouwen.

Vrijdag is ter eere van den maarschalk, thans ook hertog, *Pélissier* groot diner geweest aan het ministerie van oorlog, waarbij de maarschalk natuurlijk de held was.

— Naar men verneemt, hebben de Fransche republikeinen besloten, aan de aanstaande verkiezingen voor de kamer deel te nemen. Zij stellen als kandidaten voor Parijs: *Carnot*, vertegenwoordiger der burgerij; *Vidal*, socialist en vroeger werkman, als vertegenwoordiger der werklieden, en *Proudhon* voor de progressistische republikeinen. Op deze wijze hoopt men de republikeinen van alle kleuren te vereenigen en de zege bij de verkiezingen weg te dragen.

— De bisschop van Atrecht (dezelfde die den pauselijken staat »het aardsche paradijs" noemt) heeft een' zendbrief uitgevaardigd tegen de gemengde scholen, waarin hij den wensch uit, dat de Protestantsche leerlingen alleen dan hunne plaats naast de Katholijke leerlingen zullen behouden, wanneer zij de mis willen bijwonen.

— Het lijk van het slagtoffer van den voortvlugtigen *Poirier* te Parijs is herkend, en gebleken te zijn van eene ongehuwde vrouw, welke den ouderdom van 28 jaren had bereikt, — sedert lang bij de politie was ingeschreven en laatstelijk in een openbaar huis in het kwartier S. Sauveur was gehuisvest, 't welk zij in den avond van l.l. Zaturdag heimelijk had verlaten. — Van *Poirier* had men nog geen spoor kunnen ontdekken.

— In het zuiden van Frankrijk doet zich weder de werking der geheime genootschappen gevoelen; de regering schijnt echter met hare vertakkingen bekend te wezen en hebben er dan ook voortdurend arrestatiën plaats.

— Prins *Adalbert* van Beijeren, de kroonprins van Griekenland, is te Parijs aangekomen op zijne reis naar Madrid, werwaarts hij zich begeeft om met de infante *Amalia* van Spanje in het huwelijk te treden. Dat huwelijk is op den 16den dezer bepaald.

— Nabij Rijssel is eene vrouw van vijf kinderen bevallen, 3 jongens en 2 meisjes, die allen in leven zijn.

BELGIË.

Na afloop der feestelijkheden in de verschillende steden des lands zal Koning *Leopold* zich naar het meer Como in Italië begeven en zich daar een geruimen tijd ophouden.

Over de beteekenis der feesten lezen wij in een provincieblad o.a. het volgende: »Ja de feesten van Brussel en Brugge en die welke de andere steden nog zullen vieren, verheffen zich tot de hoogte van eene groote, van eene nationale manifestatie. Zij vormen eene ware protestatie tegen de aanvallen, welke Frankrijk op het Parijsche congres zich tegen onze instellingen veroorloofd heeft; zij bewijzen, dat daar waar Frankrijk niets zien wilde dan demagogen die alle Koningen en alle troonen bedreigen, een volk bestaat, wiens zedelijke en staatkundige regtschapenheid zijns gelijken niet heeft, en eene monarchie, wier opperhoofd zich zonder eenige wacht te voet onder de digtste menigte begeven kan, die hem den naam van een geliefden vader geeft, terwijl zij hem vol achting en onderdanigheid omringt."

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 11 Augustus.

Bij kon. besluit van den 2den dezer is aan den heer *J. D. Fischer*, consul generaal der Nederlanden te Genua, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen van kommandeur, 2de klasse, der orde van den Heiligen Mauritius en Lazarus, hem door den Koning van Sardinië geschonken.

— Doctor *Willems*, te Hasselt, in België, wien men de ontdekking der inënting van de longziekte bij het rundvee is verschuldigd, heeft van onzen Koning de ridderorde van den Nederlandschen Leeuw ontvangen.

— De minister van marine, de heer *Lotsy*, heeft goedgevonden, door opneming in het Recueil van zee-orders, de navolgende circulaire te rigten aan de bevelvoerende en alle verdere officieren bij 's rijks zeemagt:

»Bij mijne optreding als minister van marine, is het de wensch van mijn hart en mijn pligt tevens, aan de militaire officieren bij 's rijks zeemagt, eenige mededeeling te doen van hetgeen zij van mij mogen verwachten en van hetgeen ik wederkeerig van hen verwacht.

»Van mijne eerste jeugd af is de Nederlandsche marine en hare roemvolle geschiedenis mij dierbaar geweest. Ik zal daarom onvermoeid er naar streven, om alles te doen wat van mij afhangt, om onze marine ten meeste nutte des vaderlands, aan hare roeping te doen beantwoorden. Diep gevoelde afhankelijkheid van Hoogeren bijstand, zal mijne pogingen schragen en sterken. Met moed aanvaard ik mijne gewigtige taak. De wijze zorg des Konings heeft den kapitein ter zee *B. G. Escher* tot directeur-generaal benoemd, om mij in alles met raad en daad bij te staan.

»Ik vertrouw, dat elk zee-officier, van welken rang ook, zal beseffen, dat op hem de dure verpligting berust, om zijnerzijds opregt en krachtig mede te werken tot den goeden uitslag mijner pogingen.

»Ik roep allen ernstig op, om, indien hier of daar een minder goede geest zich mogt vertoonen, indien bij sommigen de dienstijver of de lust mogt verflaauwd zijn, tot verbetering op te wekken en aan te sporen.

»Met het volle besef van het gewigt der zaak, noodig ik allen uit, om de vooral in den laatsten tijd, in het oog loopende blijken van insubordinatie te onderdrukken, door de tot goed en genoegelijk dienen zoo onmisbare krijgstucht, met stipte onpartijdigheid en vasten klem te handhaven. Het goed voorbeeld van hen, die op meer verheven militair standpunt geroepen zijn, door woord en daad invloed op hunne minderen uit te oefenen, zal daartoe veel kunnen bijdragen.

»Het is mijn ernstig voornemen, de belangen van het corps zee-officieren, onder-officieren en mindere schepelingen, met strikte regtvaardigheid, zonder aanzien des persoons, te behartigen.

»Ik zal al het mogelijke doen, om verdiensten door belooning, verkeerdheden of pligtverzuim door berisping of straf, te doen achtervolgen. Ook zal ik trachten steeds duidelijk te doen uitkomen, hoe zeer de goed en ijverig dienende officier door mij hooggeschat en onderscheiden wordt boven hem, die, onverschillig en flaauwhartig, voorwendsels zoekt om de dienst te ontduiken.

»De directeur-generaal zal geheel in denzelfden geest met mij werkzaam zijn.

»Onze marine heeft, ten allen tijde, officieren gehad en ook heden ten dage heeft zij er, op wie wij trotsch mogen zijn en wier bekwaamheid ook elders hoog wordt geschat.

»Moge dat getal blijvend toenemen! Elk zee-officier streve daar naar!"

— De Noorweegsche dagbladen behelzen uitvoerige relasen van het luisterrijk onthaal, hetwelk den prins van Oranje op zijne reis door dat land ten deel viel. Overal hoorde men het Nederlandsche volkslied »Wilhelmus," (met Noordsche woorden tot tekst) door de bevolking aanheffen, en gaf deze op hartelijke en gulle wijze hare sympathie en gehechtheid te kennen voor den Nederlandschen koningszoon en de Nederlandsche natie.

Den 29sten Julij verliet Z. K. H. de haven van Drontheim, direct koers zettende naar IJsland.

Z. K. H. is benoemd tot grootkruis van de Noordsche St. Olofs-orde; de heer *Casembroot*, HD. gouverneur, tot kommandeur, en de heeren jhr. *de Geer*, ordonnans-officier van

Z. K. H., en *Wolterbeek*, kommandant der *Merapi*, zijn tot ridders dierzelfde orde benoemd.

— De vroeger dikwerf zoo juist onderrigte correspondent van de *Indep. Belge* berigt, dat het gerucht loopt, dat onze minister van oorlog, baron *Forstner v. Dambenoy*, zijn ontslag heeft aangeboden, omdat de leden van het kabinet zoo groote bezuinigingen in het budget van oorlog zouden willen brengen, als zelfs de heer *Thorbecke* niet heeft durven voorstellen!

De *Arnh. Ct.* laat hierop dit volgen: »Wij hebben reden om te gelooven, dat deze mededeeling onjuist is. Wel is waar zijn ook ons geruchten ter oore gekomen omtrent eene spanning, die tusschen den minister van oorlog en zijne ambtgenooten ontstaan zou zijn; maar wij betwijfelen of zij tot op dit oogenblik nog tot eenig besluit heeft geleid.

»De heer *Forstner* namelijk is bij voortduring afwezig; hij bevindt zich aan eene buitenlandsche badplaats, en het is niet aannemelijk, dat een geschilpunt van zoodanig gewigt, hetwelk ten gevolge zou hebben, dat het pas met zooveel moeite bijeengeraapte ministerie weder onvolledig kan worden, in zijne afwezigheid zou worden beslecht.

»Ook wordt ons verzekerd, dat er niet gedacht wordt aan eene vermindering van het budget van oorlog, hoezeer de gunstige omstandigheden des tijds daartoe wel aanleiding schijnen te geven. Mogelijkerwijze meenen alleen sommige leden van het kabinet zich te moeten verzetten tegen het voornemen, dat werkelijk bestaan heeft of nog bestaat, om de uitgaven voor oorlog *aanmerkelijk uit te breiden;* zoodat het geschil niet zou loopen over eene vermindering, maar over eene vermeerdering van het budget van oorlog."

— In het *Nieuwsbl. v. 's Gr.* leest men: »Wij vernemen van goederhand, dat de wet op het onderwijs, door dit ministerie aan te bieden, geschoeid zal zijn op de leest van de wet van 1806. Ofschoon wij met die wet, om hare vele gebreken niet ingenomen zijn, zouden wij ons hierin toch verheugen, omdat het eene *acte de démenti* tegen de anti-revolutionairen zoude zijn, daar die heeren geenszins eene wet willen met gemengde, maar wel met secten-scholen. Al wat niet tot hatelijkheid en verdeeldheid leidt, is aan die heeren ongevallig en dit doet de wet van 1806 niet, ondanks al hare gebreken."

— De *Geneeskundige Courant* zegt in het zekere onderrigt te zijn, dat de aanschrijving van den minister van binnenl. zaken, omtrent den openbaren gezondheidstoestand, slechts de voorbode is eener spoedige regeling der geneeskundige aangelegenheden, en dat de minister van binnenl. zaken het voornemen heeft uitgedrukt, om de wetten regelende de zaken der geneeskunde, zeer spoedig aan de Tweede Kamer aan te bieden.

— Het *'s Grav. Weekbl.* wil weten, dat de voltrekking van het doodvonnis op den 9den Julij j.l. aan *Adrianus Blom* te Leiden, aanleiding heeft gegeven tot gegronde klagten over de langdurige marteling, die men dezen persoon bij die gelegenheid heeft doen ondergaan, en dat ten gevolge daarvan door het departement van justitie een onderzoek is bevolen, tot voorkoming van eene herhaling daarvan bij later onverhoopte treurige gebeurtenissen van gelijken aard.

AMSTERDAM, 11 Augustus.

Gisteren avond heeft op den Hollandschen spoorweg nabij het station Schiedam, een allerbedroevendst ongeluk plaats gehad. De laatste trein, van Amsterdam naar Rotterdam bestemd, had aan genoemd station eenig oponthoud ondervonden en kon zijnen weg daardoor niet dan ongeveer een half uur later vervolgen. Inmiddels werd hij achterhaald door den localen trein, die van 's Gravenhage naar Rotterdam loopt, en deze kwam den eersten met zoodanig geweld achterop, dat twee passagierswagens verbrijzeld, vier der passagiers gedood en negen hunner min of meer zwaar gekwetst werden.

De namen der vier verongelukten zijn: *W. Steenhuijer*, koopman te Amsterdam; *J. Beyeman*, biljartmakersknecht te 's Hage; *Goedkolk*, benoemd organist te Delft, en de dienstbode *Mina Verhaar*.

De overige bijzonderheden zijn nog onbekend. (*H.bl.*)

(De *N. Rott. Ct.* zegt dienaangaande het volgende:

Gisteren avond is er op den Hollandschen spoorweg, tusschen Schiedam en de groote brug, op de hoogte van Delfshaven, een vreeselijk ongeluk gebeurd, zoo als sedert het bestaan der spoorwegen in ons vaderland nog niet heeft plaats gehad. De laatste doorloopende trein van Amsterdam kwam hier even vóór half twaalf aan, en de laatste waggon was half verbrijzeld; van de daarvoor geplaatste diligence waren de buffers gebroken en het onderstel ingedrukt, terwijl van denzelfden trein twee geheel vernietigde waggons waren achtergebleven, waarvan stukken aan den laatsten waggon hingen.

Het ongeluk schijnt, naar men vrij stellig verneemt, zich aldus te hebben toegedragen: Het was druk aan alle stations; daardoor was de laatste *doorloopende* trein, d. i. de laatste *van* Amsterdam, later dan gewoonlijk te Schiedam aangekomen. Na die stad weder te hebben verlaten, voelde men in den trein al spoedig een schok, doordien zich op den weg een ledige waggon bevond. Een der buffers van dien waggon is dan ook gebroken en duidelijk zigtbaar zijn de indrukken, gemaakt door de buffers van de tegen den waggon gekomen buffers van de locomotief.

Er werd natuurlijk dadelijk gestopt, onderzoek gedaan en het beletsel met allen spoed verwijderd. In dien tusschentijd was van Schiedam weder de laatste trein van 's Hage, (die hier in den regel een half uur later dan de bovengenoemde trein moet aankomen), welligt wat spoedig vertrokken, en liep tegen den vorigen trein, die wel, toen men de nadering van den laatsten trein gewaar werd, zoo spoedig doenlijk uit den aard der zaak, na het opruimen der beletselen, was in beweging gesteld, maar toch niet spoedig genoeg, om den hevigen schok te voorkomen, die nu dit droevig ongeluk heeft veroorzaakt. Het schijnt ook dat men van den stilstaanden of langzaam voortgaanden trein, geen rood licht had geheschen als sein, dat de weg niet veilig was.

Onmiddellijk na het aankomen van eerstgenoemden trein begaf zich de stationschef van hier, de heer *Roosdorp*, met een locomotief naar de plaats van het ongeluk en kwam eerst kwartier voor één uur met den laatsten trein van 's Hage terug, medevoerende een aantal ongelukkigen, die de slagtoffers van deze ramp geworden waren.

Drie lijken en vier zwaar gewonden werden uit de rijtuigen gedragen, terwijl een aantal ligter gekwetsten zich zelven hadden geholpen; hun aantal is niet op te geven. Deerniswaardig was dit schouwspel. Er waren inmiddels maatregelen genomen, om de gekwetsten zoo spoedig mogelijk naar het Ziekenhuis te vervoeren, en werkelijk bevond zich de directeur en eerste geneesheer dr. *J. B. Molewater* en de tweede dr. *Smith*, al spoedig op het station, om een doelmatig vervoer der ongelukkigen te verzekeren, terwijl hun voorloopig aan het station met loffelijke menschlievendheid alle mogelijke hulp werd verleend.

Men verneemt dat behalve de ongelukkigen die herwaarts zijn gevoerd, ook nog een zwaar en enkele ligt gewonde naar Schiedam zijn teruggebragt.

Te ongeveer 1¼ uur heden morgen waren dooden en gekwetsten geborgen en verzorgd.

Zoowel de justitie in deze stad, als de raad van den spoorweg, stellen een streng onderzoek in nopens de aanleidende oorzaak van deze onvergetelijke ramp, waardoor zoo onderscheidende familiën in rouw en droefheid zijn gedompeld. De raad van den spoorweg wordt heden op het station in deze stad gewacht.)

— In de diergaarde van het genootschap *Natura Artis Magistra* werd gisteren avond het publiek met angst en schrik vervuld op het berigt dat een beer uit zijn hok had weten te ontkomen en reeds een klein schaapje of bokje had gedood. Dadelijk werd, van wege het bestuur, eene jagt op den beer georganiseerd, welke daarmede eindigde, dat het dier werd afgemaakt. Allen kwamen er met den schrik af. — Volgens verklaring van ooggetuigen, moet de beer door bezoekers zijn geplaagd, en door het verbreken eener tralie, uit zijne kooi gevlugt zijn.

NIEUWEDIEP, 8 Augustus.

Gisteren is alhier binnengekomen en heden middag weder uitgezeild de Engelsche oorlogskotter *Seaflower*, komm. *M. Calver*. Bedoelde kotter kwam van Delfzijl en is thans naar Ostende vertrokken en schijnt, naar men verneemt, herwaarts te zijn gekomen om opnemingen en peilingen te doen.

'sHERTOGENBOSCH, 10 Augustus.

Terwijl men van de eene zijde uit eene goede bron meldt, dat de groote zwarigheid, aan de uitvoering van den Zeeuwsch-Noord-Brabantsch-Limburgschen spoorweg verbonden, is opgeheven, verzekert men van eene andere zijde, dat de hoop op de daarstelling van dien weg flaauw is, aangezien de veelvuldige belangen van groote Nederl. zeehavens en koopsteden in het spel zijn. Het *credit-mobilier Suisse* moet zelfs een termijn gesteld hebben tot den 10den (dag van heden) om de zaak beslist te zien, of zou het anders het provisioneel gestorte waarborgkapitaal terugvorderen en van de onderneming afzien. Het is te wenschen dat Z. M. de Koning aan het verlangen van bovengemelde maatschappij een gunstig gevolg geve, want ware het tegendeel het geval; dan zou niet alleen de bedoelde spoorweg-onderneming afspringen, maar misschien voor langen tijd Zeeland, Noord-Brabant en Limburg beroofd blijven van dit sneller middel van handelsverkeer.

ARNHEM, 11 Augustus.

Sedert eenige weken houdt men zich bij het nabij de grenzen liggende dorp Winterswijk, gelijk wij vroeger reeds hebben opgemerkt, onledig met het opsporen eener steenkolenmijn. Na eene bewerkstelligde boring van 340 voet diepte, is men eindelijk genaderd op eene kleine koollaag, van circa 6 Rijnl. duimen, hetgeen deskundigen als een gunstig voorteeken beschouwen van de ontdekking eener dieper verborgen bedding.

LEEUWARDEN, 11 Augustus.

De alhier gevestigde afdeeling Friesland van het *Metalen Kruis* hield Donderdag j.l. eene bijeenkomst en vereenigde zich, na afloop van hare werkzaamheden, aan eenen vriendschappelijken maaltijd. Ruim een 40tal der leden, waaronder ook de heer commissaris des Konings in dit gewest, nam daaraan deel. Onderlinge welwillendheid en hartelijkheid, orde en gepaste toon heerschten bij dezen maaltijd. Met warm gevoel werd aan den Koning en het vorstelijk stamhuis gedacht; met geestdrift en dankbaarheid herinnerde men zich bij menigen feestdronk vroegere dagen en omstandigheden. 't Feest was voorts eene herdenking aan den volksgeest in 1830 en 1831, ontdaan van allen zweem van wangunst of bitterheid tegen den voormaligen vijand, thans vriendschappelijken nabuur.

— Volgens het *Prov. blad* van Friesland, is de opening van de jagt op waterwild, voor dit jaar bepaald op Vrijdag den 15den dezer.

MEPPEL, 11 Augustus.

Heden en gisteren bevinden zich alhier een drietal Belgische heeren, tot het doen van opmetingen. Men denkt algemeen, dat zulks in verband staat met de reeds in vele nieuwsbladen medegedeelde tijdingen betreffende eene aanbieding van adressen, door eenige kooplieden en een industriëel uit dat land, aan onzen Koning en aan den minister van binnenl. zaken, om op ruimer schaal dan zulks door de heeren DULL c. s. is aangevraagd, de exploitatie van spoorwegen in onze noordelijke provinciën te bewerkstelligen. Wat van een en ander zij, zal later blijken. (*Steenw. Ct.*)

— Het telegraafbureau alhier, dat nog slechts één jaar in werking is geweest, zal worden opgeheven. In het afgeloopen proefjaar 1855/6 had genoemd kantoor slechts de som van *f* 511,31 opgebragt, terwijl de noodige som tot dekking der kosten jaarlijks beloopt *f* 1500, zoodat de gemeente de jaarlijksche opbrengst tot *f* 1500 uit de gemeentekas zou moeten aanvullen, bijaldien het kantoor daar bij voortduring in stand zou blijven. In de zitting van den gemeenteraad van l.l. Vrijdag is deze zaak besproken. Ofschoon de raad wel het groote nut van een telegraafkantoor erkende, heeft hij evenwel de som die jaarlijks moet gesuppleerd worden, te groot geacht en daarom tot de opheffing van genoemd kantoor besloten.

Verder is in die zitting aan den voorzitter magtiging verleend tot het voeren der procedure tegen de Drentsche kanaal-maatschappij, en de heer mr. *J. A. Willinge Gratama*, advokaat en procureur te Assen, benoemd om in gezegde procedure de regten der stad Meppel te verdedigen.

— Wij kunnen tot ons genoegen mededeelen, dat de kwaliteit der nieuwe rogge hier aan de markt gebragt goed is, en ook de kwantiteit in deze omstreken over het algemeen zeer voldoende schijnt te zijn; zóó zelfs, dat men landbouwers hoorde betuigen, dat op sommige plaatsen in geen 30 jaren een zoo goed rogge-verbouw als thans was beleefd. De prijs van het roggenbrood is dan ook dien ten gevolge in de afgeloopen week even als in de vorige met 4 cent de 6 Ned. ponden verminderd en bedraagt thans 64 cent.

GRONINGEN, 12 Augustus.

Op aanstaanden Vrijdag, des voormiddags te 10 uur, zal de gewone jaarlijksche bijeenkomst van afgevaardigden der Waalsche gemeenten, alhier geopend worden door eene rede van den heer BUSKEN HUET, predikant te Haarlem. De reünie zal den avond van dien dag in het logement *den Doelen* plaats hebben.

— Bij hetgeen wij reeds in ons vorig nommer over het aanstaande 25jarig herinneringsfeest der voormalige vrijwillige flankeurcompagnie van Groninger en Franeker studenten hebben gezegd, kunnen wij thans nog het volgende voegen.

De reünie zal plaats hebben op heden avond te 8 uur, in de zaal van het logement *den Doelen*, aan de Groote Markt. De heeren studenten zullen alsdan eene serenade aan de feestvierenden brengen, terwijl hunne societeit zal worden verlicht. Morgen, Woensdag den 13den Aug., zijnde de dag van het feest, en voor 25 jaren de dag door de compagnie doorgebragt op de IJzerbergen voor Leuven, na volbragten tiendaagschen veldtogt, zullen de opkomende leden, ongeveer 60 in getal, een feestmaal in *den Doelen* houden, des namiddags te 4 uur.

In den voormiddag van dien dag zal er van 11—1 uur gelegenheid zijn den Hortus Medicus te bezigtigen, zijnde door den hoogleeraar VAN HALL goedgunstig aan de feestgenooten de vrije toegang daartoe verleend, terwijl alsdan tevens het gebouw der hoogeschool en het daarin geplaatste museum ter bezigtiging zijn opengesteld. Dienzelfden dag zal er ter eere der feestgenooten van 1—3 uur militaire muzijk zijn in de sociteit *de Harmonie*, terwijl gedurende den tijd dat de feestgenooten hier mogten zijn, hun vrije toegang is verleend in de Groote- of Heeren-societeit, de societeiten *Amicitia*, *de Harmonie* en de Studenten-societeit.

De directie der societeit *de Harmonie* heeft de goedheid gehad, ten genoegen der feestgenooten, de gewone wekelijksche Woensdag-avond-muzijk op Donderdag-avond te verplaatsen, terwijl men verneemt, dat na afloop daarvan de HH. studenten voornemens zijn den HH. feestgenooten eene soirée musicale op hunne societeit aan te bieden.

Heden zal ook te Utrecht de reünie plaats hebben van de voormalige Utrechtsche studenten-jagers, die in 1830 zijn te velde getrokken. De hoogleeraar C. STAR NUMAN zou eene rede op de feestelijkheid houden.

— Heden nacht ruim één uur brak boven deze stad en omstreken een hevig onweder los, komende uit het Z. O. Geruimen tijd was het felle bliksemlicht bijna niet van den hemel en leverde eene majestueusch gezigt op. Het onweder ging vergezeld van zware stortregens, en bleef tot drie uur toe aan den horizont. Voor zoover ons bekend is, zijn geene ongelukken hier of in de nabijheid door dit weder veroorzaakt.

— Aanstaanden Zaturdag, den 16den dezer, zal door de bezetting van het 1ste regement vesting artillerie alhier in garnizoen op hun exercitie-bastion achter de zuider kazerne gedurende den dag gevuurd worden met de zware veld-kanons en houwitzers en daar uit losse kardoezen worden geschoten.

— In ons nommer van den 6den dezer deelden wij het adres mede van de heeren DAVID te Antwerpen c.s. aan Z. M. den Koning om concessie te erlangen tot het aanleggen van spoorwegen in de noordelijke provinciën des rijks, en drukten daarbij onze blijdschap uit, dat die aanvraag was gedaan, omdat blijkens onze informatiën, de heer DULL niet zou slagen in het bijeenbrengen van het vereischte waarborgkapitaal.

Wij worden hierover aangevallen in het laatste nommer der *Prov. Friesche Ct.*, die het ons namelijk zeer ten kwade duidt, dat wij het adres niet in zijn geheel medegedeeld, en daaruit de volgende zinsnede weggelaten hebben: »dat zij (de heeren DAVID c.s.) zich gaarne met de houders van genoemde voorloopige concessie (de heeren DULL), zelfs met het brengen van aanzienlijke offers, zouden hebben verstaan, doch dat hun dit door de overdrevene eischen, verkeerde plannen en bekrompen inzigten dier houders onmogelijk gemaakt wordt, niettegentaande deze personen zelve tot de uitkeering der onderneming rp de ondersteuning en financiële krachten der verzoekers gekend hadden."

Hoe nu de *Prov. Friesche Ct.*, die overigens optreedt als verdediger van den heer DULL, de weglating van die zinsnede door ons kan toeschrijven aan oneerlijkheid en onopregtheid, verklaren we niet te begrijpen. Juist omdat de aangehaalde woorden eene niet geringe beschuldiging inhielden tegen den heer DULL, die op dit oogenblik nog het vertrouwen geniet van de hooge regering en omdat wij niet door hare verbreiding een smet wilden aanwrijven aan den voorloopigen concessionaris, lieten wij die beschuldiging weg, die misschien ook niet gegrond was, maar die we toch niet konden tegenspreken.

Tot dit laatste wordt de *Prov. Friesche Ct.* in staat gesteld. Zij zegt aan hare lezers nu reeds te kunnen mededeelen »dat de *overdreven eischen*, *verkeerde plannen* en *bekrompen inzigten* der houders van de concessie DULL, welke in de hier medegedeelde zinsnede van hun adres, door de heeren DAVID c. s. worden aangevoerd, om hun verzoek ingang te doen vinden, naar onze informatiën, (en wij mogen op hare naauwkeurigheid vertrouwen) evenmin immer hebben bestaan en nog niet bestaan, als het *brengen van aanzienlijke offers*, welke de heeren DAVID c. s. zich zouden hebben willen getroosten; — maar dat de aanvrage dier heeren niets anders schijnt te zijn, dan eene poging om de zaak geheel onder Belgischen invloed te brengen, en den invloed dezerzijds, welken men daar mogelijk lastig, maar hier in het belang der zaak onmisbaar acht, geheel te fnuiken."

Wij voegen hier alleen dit nog bij, dat, zoo de heer DULL kan voldoen aan de hem gestelde voorwaarden en de waarborgsom binnen den gestelden termijn stort, hij voorzeker niets zal te duchten hebben van de Belgische geldschieters. Bij de vrees intusschen die wij hebben — en die door de aangehaalde woorden geenszins wordt verzwakt — dat de som niet kan worden bijeengebragt, en dat hier nog in langen tijd geene spoorwegen zullen worden aangelegd, zoo niet buitenlandsche geldschieters ons daarin te hulp komen, willen wij ook nu nog even als vroeger onze blijdschap niet ontveinzen, dat *na* het afspringen van het plan van den heer DULL, deze hoogstgewigtige aangelegenheid niet weder voor langen tijd zal behoeven te blijven rusten.

De voorloopige vergunning aan den heer DULL dagteekent van den 2den Julij. Volgens de eerste voorwaarde, moest hij van den ernst zijner onderneming doen blijken door binnen eene maand na de onderteekening van die beschikking een voorloopig waarborgkapitaal van *f* 25,000 te storten. Die termijn is hoogst waarschijnlijk dus nu reeds verstreken. Intusschen hebben wij nog niet vernomen dat de vereischte som was gestort. Welligt is de *Prov. Friesche Ct.* in staat te kunnen mededeelen, hoe het hiermede gelegen is en daardoor aan veler nieuwsgierigheid te voldoen.

— In den nacht van Donderdag op Vrijdag j.l. werd er brand ontdekt in een huis onder *Woldendorp*; toebehoorende aan M. L. SCHILDKAMP, broodbakker aldaar, en bewoond door de arbeiders P. R. TROF en B. E. BROUWER.

De brand, gevoed door het kortelings in de schuur gebragte raapstroo, woedde fel en hevig en was het den bewoners onmogelijk iets van aanbelang aan de woede des vuurs te ontrukken, zoodat zelfs eene koe van TROF niet is kunnen gered worden, — ja, hebben zij zelven groot gevaar geloopen met hunne gezinnen in de vlammen om te komen. De oorzaak van dezen brand, die in de schuur ontstaan is, ligt nog in het duister. Het gebouw was, naar men verneemt, voor brandschade verwaarborgd, zoodat de eigenaar er wel geen nadeel van zal hebben, maar de ongelukkige bewoners hebben er genoegzaam alles bij verloren en worden der openbare liefdadigheid dringend aanbevolen. Zij hebben van het gemeentebestuur vergunning tot het doen eener collecte verkregen, om zoo mogelijk hunne schade eenigzins vergoed te zien, terwijl dat bestuur zich voorzeker gaarne zal belasten met de ontvangst der giften, die menschenvrienden ter leniging dier ramp voor de ongelukkigen mogten willen afzonderen.

— Uit *Doezum* wordt ons medegedeeld, dat in de vorige week aldaar door den rijks-veearts den heer J. C. BILLROTH te Noordhorn, een paard van den landbouwer JAN WILLEMS POSTEMA is onderzocht, en bevonden, dat het toen aan den kwaden droes lijdende was. Het paard is gisteren op last van h.h. ged. staten gedood. Hetzelve is onlangs uit Friesland naar de markt van Diever, in Drenthe, verkocht en van daar door een paardenhandelaar in Marum aangekocht, die het aan genoemden POSTEMA heeft verkocht.

Onze berigtgever merkt op, dat zeer waarschijnlijk voor dat paard ⅔ der getaxeerde waarde uit de provinciale kas zal worden vergoed, en doet de vraag, of dit den speculatiegeest, om n.l. kwaaddroestige paarden buiten deze provincie voor geringe prijzen op te koopen en ze hier weer aan de markt te brengen tot bekoming van restitutie, ook te veel kan bevorderen?

— Het *Staatsblad* no. 77 behelst een kon. besluit van den 3den dezer, houdende afkondiging van de overeenkomst tot wering van den sluikhandel aan de grenzen, tusschen Nederland en Hannover gesloten.

Het *Staatsblad* no. 78 bevat mede een kon. besluit van den 3den, houdende afkondiging van de overeenkomt tusschen Nederland en Hannover gesloten, tot regeling der voorwaarden waarop de consulaire agenten van laatstgemeld rijk in de voornaamste havens der Nederlandsche overzeesche bezittingen zullen worden toegelaten.

— Ten gevolge van proefnemingen, die zoowel in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, als in Engeland tot het bezigen van boomschors voor de fabrikatie van papier in het groot zijn genomen, is het gunstige resultaat verkregen, dat het papier, van boomschors bereid, van eene uitmuntende kwaliteit en goedkooper te maken is dan lompenpapier. De schors wordt allereerst in eene loog van caustische soda behandeld, om daaraan de hartsachtige bestanddeelen te ontnemen; daarna wordt zij aan den invloed van chloorgas blootgesteld, voorts gezuiverd en nogmaals met eene caustische soda verwerkt tot eene pap, die nog eenmaal gewasschen en gebleekt wordt. De verdere bereiding tot papier geschiedt met de gewone machines. De geheele behandeling vordert slechts eenige uren tijd. Een stuk schors kan op die wijze binnen 24 uren tot papier bereid en als bedrukt papier verzonden worden.

De veenkoloniën Hoogezand en Sappemeer.

De Fransche geleerde, de heer A. ESQUIROS, die zich verleden jaar in ons land heeft opgehouden en sedert in de *Revue des deux Mondes* den toestand van ons land en van ons volk in zeer belangrijke schetsen heeft medegedeeld, die veler aandacht tot zich trekken, laat zich daarin ook over de provincie Groningen, bepaaldelijk over de opkomst en tegenwoordige gesteldheid van bovengenoemde veenkoloniën uit. De boeijende wijze, waarop hij hier schildert, lokt ons uit, onze lezers daarmede in kennis te stellen.

.... Wij moeten onze nasporingen bepalen tot de rijkdommen, die het uitgraven der veenen aan deze provincie heeft verschaft. Twee oude koloniën, Hoogezand en Sappemeer, kunnen ons een denkbeeld geven van de wijze, waarop het uitdelven van den turf een' oorspronkelijk woesten grond van gedaante doet veranderen. Nog in de zestiende eeuw was Hoogezand eene dorre onbewoonde streek. De naam alleen van Sappemeer toont een oud moeras aan. Daar strekte zich een ontzaggelijk meer uit, waarschijnlijk gevormd door afvloeijing van het regenwater als in eene diepe kom. Geene woningen, mensch noch vee, alleen watervogels en wilde dieren vond men er. Dat alles bood een fantastisch en onheilspellend schouwspel aan. Het water borrelde met geraas in het meer op; daarom noemde men het »het Duivelsmeer". De wolven waren hier nog zoo menigvuldig, dat, gelijk een geschiedschrijver verhaalt, zij in 1223 alles verscheurden wat hun tegenkwam en zelfs de lijken opwoelden. Het gekwaak der kikvorschen, vermengd met het gehuil der hongerige wolven, met de klagten van het damhert, met het droevig geschreeuw van den vos, had rondom deze verlatene plaatsen vrees en schrik verspreid. Eeuwen lang heerschte er aan de oevers van het meer eene onafgebrokene doodsche rust. Eindelijk drong het werk van den mensch in deze eenzame streken door.

Nadat men lang over het bezit van den grond had getwist, stond de stad Groningen, welke meester was geworden van de landerijen in de nabijheid van het meer, die bij gedeelten aan de bewoners der koloniën af. Zij liet kanalen graven, die de moerassen en het meer zelf doorkruisten. Door deze kanalen, met kunst geleid, liet men het water in de Zijpe en andere rivieren van de provincie uitloopen. Den 26sten Maart 1628 voer het eerste turfschip door het groote kanaal, en weinig dagen later reed de eerste wagen met dezelfde brandstof beladen over den weg dien men langs de vaart had aangelegd. Men was begonnen met zeer armoedige huisjes in deze onvruchtbare velden te bouwen; weldra nam de arbeid van het doorsteken en uitgraven aanmerkelijk toe. De turf hield niet op, dit van de Vereenigde Provinciën afgescheiden gewest met schatten te overladen. Schoone buitenplaatsen vervingen de hutten en

moerassen. Elk uitgedolven veen veranderde in bouwgrond, waar rogge, boekweit, haver en later aardappelen welig op tierden. Het bouwen en ontginnen ging steeds voort, hoewel men meer dan één hinderpaal ontmoette. Verscheidene malen werd het werk gestaakt. Na elk gedwongen oponthoud zeiden de kolonisten met echt Bataafsche koelbloedigheid: »Wij zullen maar op nieuw beginnen", en aldus schonken zij langzamerhand het leven aan een onbebouwden grond.

Teregt is men verbaasd over den voortgang dezer onderneming, op een tijdstip toen het geld schaarsch was en het den mensch aan werktuigen ontbrak, waarover hij heden beschikt, om zijn' arm met meerdere krachten te wapenen. De mannen van de zeventiende eeuw hadden echter twee groote hoedanigheden: standvastigheid en zelfopoffering. Wanneer men na twee eeuwen ziet wat zij hebben verrigt, wanneer men getuige is van de gevolgen hunner overwinning, en men berekent hoe vele beletselen zij al moesten te boven komen, dan welt er in ons hart een gevoel van bewondering op voor de eerste bewoners van dien bodem. Eene bloeijende bevolking, eene altijddurende beweging van wagens, rijtuigen en schepen, eene in andere gedeelten des landschaps ongekende menigte gebouwen en lusthuizen, welke op eene plaats verrijzen, waar vroeger slechts stilstaand water was en dorre heide, dat alles is eene eerezuil, die menschelijke volharding zich heeft gestigt.

De bevolking dier kolonien was zeer gemengd. In het begin stroomden bewoners uit alle Vereenigde Provinciën en zelfs uit vreemde landen naar de plek, waaraan zij een nieuw bestaan zouden verschaffen. Later zochten de vlugtelingen uit den Palts en Zwitserland in deze oorden eene schuilplaats, welke hun vaderland hun weigerde. De godsdienstige vervolgingen hielden niet op, deze nijvere en krachtige koloniën van nieuwe inwoners te voorzien. Israëlietische huisgezinnen vestigden zich daar, even als eertijds hunne voorvaderen in de woestijn. Later kwamen, op hun voorbeeld, de Duitschers van het Luthersche geloof. De tijd wischte weldra dat verschil van oorsprong uit, en van zoo vele vreemde bestanddeelen, die den grondslag wierpen tot ééne nieuwe maatschappij, behielden de kolonisten slechts eene vrucht, de verdraagzaamheid. Het is bemoedigend, als men al deze godsdienstige secten in de beste eendragt ziet leven. De bevolking van Hoogezand en Sappemeer onderscheidt zich ook door een' geest van zelfstandigheid. Zij toont zich zeer onbevooroordeeld, is niet zoo tegen het nieuwe gekant, louter omdat het nieuw is. Liefde tot den arbeid, ondernemingsgeest, eene volharding welke zich door niets laat afschrikken of ontmoedigen, deze hoedanigheden bragten de inwoners op het gebied van de nijverheid. Het vervoer van den turf gaf aanleiding tot eene belangrijke scheepvaart, en deze weder tot het bouwen van schepen. Eerst gebruikte men tot dat doel kleine vaartuigen, welke steeds grooter werden, naarmate de handel zich uitbreidde. Tegenwoordig bezitten de koloniën van de provincie Groningen werven waar aanzienlijke vaartuigen worden gebouwd. Deze schepen zeilen naar de groote havens en de voornaamste zeesteden van Europa, vooral naar het noorden, ook naar Petersburg. Zij wagen zich zelfs in de wateren van de Levant en bezoeken Amerika. Het is verwonderlijk, dezen voorspoed ter zee in het midden van eene voormalige heide te zien ontluiken. Men behoeft niet te denken, dat de aardrijkskundige ligging er toe zou hebben medegewerkt om te midden van het land dien lust voor het zeewezen te wakkeren; de natuur heeft er niets voor gedaan, maar de ondernemingsgeest, welke geheel de bevolking bezielt, heeft de plaats vervangen van de nabijheid der zee. Indien men op deze werven, in het binnenste van het land gelegen, geene grootere schepen bouwt, dan komt het niet door gebrek aan geld of nijverheid; de reden is, dat er geen geschikt kanaal bestaat, om schepen van grooten omvang in te nemen. De gewone schepen hebben reeds met allerhande moeijelijkheden te worstelen, eer zij de zee bereiken.

De stad Groningen dwong tot nu toe, in het belang harer eigene werven, de schepen, die in de koloniën gebouwd waren, zonder masten onder hare lage onbewegelijke bruggen door te gaan; de schepen werden in de stad zelve van mast en touwwerk voorzien, hetgeen voor de plaatselijke bewoners een tak van bestaan uitmaakt. Thans echter is de stedelijke dwang overwonnen; men begint draaibruggen te maken, en weldra zullen de vaartuigen met de masten op door de stad stevenen. De ijver der kolonisten ruimt alle zwarigheden uit den weg. Toen er voor eenige jaren sprake was, in Holland meer onbekrompene wetten op de scheepvaart in te voeren, konden de meeste nationale scheepstimmerwerven geene vrees onderdrukken; maar deze kolonisten riepen: »Ontsluit de zeeën, wij zullen de mededinging wel volhouden!" En inderdaad zij hebben met goed gevolg medegedongen. Eene groote zedelijke ontwikkeling rust op deze stoffelijke welvaart.

Waterglas.

Reeds vóór onderscheidene jaren werd door een Duitsch scheikundige, den heer FUCHS, het zoogenoemde waterglas uitgevonden, zijnde een glasachtig vernis, waardoor hout en andere brandbare voorwerpen onbrandbaar worden gemaakt. Ofschoon dus het nut van deze uitvinding niet te ontkennen is, schijnt zij toch eerst in den laatsten tijd meer bijzonder onder de aandacht te zijn gevallen en ook nu in ons land weldra meer te zullen worden verspreid, sedert de heeren MARIUS te Arnhem hebben aangekondigd, dat het waterglas bij hen verkrijgbaar is, en zij ook reeds in verscheidene plaatsen hunne agenten hebben.

Wij achten het daarom niet van belang ontbloot onze lezers met dit nieuwe product der nijverheid bekend te maken en deelen daartoe vooreerst mede wat dr. GALL daarvan zegt (BÖTTIGERS *polyt. Notizblatt* 1856, no. 5):

»Wilt gij uwe woningen, magazijnen, stallen en fabrijken tegen brandgevaar beschermen, overdek ze met waterglas; wilt gij uwe kerken, schouwburgen, paleizen, standbeelden eene tienvoudiger duurzaamheid tegen den tand des tijds geven, overdek ze met waterglas; wilt gij de vochtigheid uit uwe woningen en gebouwen tegengaan, bedek de muren en vochtige plaatsen met waterglas; wilt gij de zindelijkheid en reinheid (de eerste vereischten van zoo menige fabrijk) bevorderen, overdek dan wanden en toestellen met waterglas; wilt gij uwe fresco schilderijen bewaren, zoodat ze met water kunnen afgewasschen worden zonder de kleuren of verwen te schaden, bedien u van het waterglas; wilt gij.... maar men zoude geen einde vinden zoo wij alle wijzen wilden noemen waarop het waterglas met nut en voordeel kan aangewend worden."

De beroemde LIEBIG zegt er het volgende van (*Abendblatt z. d. Münchener Zeitung*):

»Na de wereldtentoonstelling te Parijs bezocht te hebben, ging ik met mijn' vriend KÜHLMANN te Lille eene reis naar Engeland doen. Deze beloofde mij in de scheikundige fabrikatie veel nieuws te laten zien 't geen mijne verwachting zou overtreffen; waardoor mijne nieuwsgierigheid, die door al het te Parijs geziene meer dan voldaan was, niet weinig gespannen werd.

»Hetgeen ik u te Lille wil doen zien, zeide mijn vriend, is het middel 't welk de vernieling door vuur, verrotting en verwering tegengaat; het is het door uwen beroemden landgenoot FUCHS te Munchen ontdekte waterglas. Ik heb het in Frankrijk ingevoerd, waar het reeds algemeen in gebruik is. Onze architecten gebruiken het om muren tegen 't verweren te beschermen; met kleuren vermengd, dient het tot verw op hout, steen en ijzer; het wordt in katoendrukkerijen en tapijtfabrijken op papier en boomwol gebruikt; het hout met waterglas gedekt, verliest zijne brandbaarheid.

»Ik was inderdaad verrast toen ik nabij Lille de waterglasfabrijk van mijnen vriend bezigtigde, wier groote uitbreiding, zoo als ligtelijk was op te merken, berekend was om duizenden centenaars van uit product aan handel en nijverheid te leveren."

Tot zoover LIEBIG. Het zal niet noodig zijn hier meer bij te voegen, om de aandacht op deze hoogst belangrijke uitvinding te vestigen, en terwijl het vloeibare waterglas in Duitschland en Frankrijk reeds zeer algemeen wordt aangewend, het ook in ons land in algemeen gebruik te brengen. Naar wij vernemen, moeten er aan het scheikundig laboratorium te Deventer onlangs proeven mede genomen zijn, die zeer naar wensch zijn geslaagd.

AANBESTEDING.

GRONINGEN, 12 Augustus. Gisteren morgen had alhier in een der vertrekken van het provinciehuis de aanbesteding plaats van het doen van herstellingen aan de werken behoorende aan onderscheidene wegen en kanalen in deze provincie, in drie perceelen, als:

1. Weg en kanaal naar Stroobos, naar de Pasop en naar Oldehove; 4 inschrijvers, B. H. DURVILLE, te Groningen, voor *f* 2472; H. WIERINGA. te Noordhorn, *f* 2290; J. FOLKERINGA, te Groningen, *f* 2097; H. B. HEUKERS, te Niekerk, *f* 1999.
2. Weg en kanaal naar Ulrum, Warffum en Uithuizen; ingeschreven door J. P. TAKENS, te Uskwert, voor *f* 1845.
3. Weg van Martenshoek naar Winschoten, van Noordbroek naar Appingedam, enz., en de Spilsluizen binnen Groningen; ingeschreven door J. B. PESTMAN, te Groningen, voor *f* 1244.
4. Ploegmachine en bruggen over de Westerwoldsche Aa; 2 inschrijvers, W. G. WIERTSEMA voor *f* 724, en H. H. WAGTO voor *f* 523, beide wonende te N. Schans.

KERKNIEUWS.

Tot predikant bij de Herv. gemeente te Oostrum en Jouswier is beroepen ds. M. SWIJGHUIZEN REIGERSBERG, te Roderwolde; — te Nes en Wierum ds. H. WIJBELINGH, te Rottevalle; — te Wommels en Hijdaard, ds. H. M. LAURMAN WASSENAAR, R.z., te Wervershoef; — te Geervliet, ds. C. A. DARDENNE ANKRINGA, te Spijk; — te Noordzijpe, ds. A. BEGEMANN, te Bovenkarspel; — te St. Anthony-polder, W. G. F. VAN VOORTHUIJSEN, kand. bij het prov. kerkbestuur in Gelderland; — te Cillaarshoek, A. STUFFKEN, kand. bij het prov. kerkbestuur in Zuid-Holland.

— Te Noordwijk Binnen is uit een bevorens geformeerd twaalftal en achttal, het volgende viertal van predikanten opgemaakt: VAN DEN BERG, in 't Woud; BOONEN, te Ter Aa; dr. LAURILLARD, te Zandpoort, en TERNOOY APÈL, te Rockange.

— Ds. H. SLOTHOUBER, te Huizen, heeft voor het beroep naar Op- en Neder-Andel bedankt.

— Bij kon. besluit van den 30sten Julij, is aan den heer P. A. BORGER, pred. bij de Herv. gemeente te Amerongen, op zijn verzoek het emeritaat verleend.

HAREN, 10 Augustus. Heden werd de predikantsplaats bij de Chr. Afgesch. gemeente alhier, welke door het overlijden van ds. O. FABER vacant was, weder vervuld door ds. R. J. BENNINK, van Westerbork. Z. eerw. werd in zijn dienstwerk bevestigd door ds. H. J. VAN GOOR, pred. te Aduard; de bevestigde deed des namiddags zijne intreerede naar aanleiding van Coll. I: 28 en 29.

De Synode zal heden hare veelvuldige werkzaamheden ten einde brengen, en heeft dit niet Zaturdag gedaan zooals verkeerd is opgegeven.

Met warme belangstelling, heeft zij o. a. in hare laatste zittingen de zaak der lage tractementen van vele predikanten, ter harte genomen, en heeft in een adres aan de Hooge Regering, niet alleen aangedrongen op subsidie uit 's Rijks kas daarvoor, maar ook om door haren invloed, de collegiën van toezigt op te wekken, de noodige stappen te doen, ter verhooging der tractementen waar dit kan.

Behalve de benoeming van den heer B. BOERS tot lid der Synodale Commissie, in plaats van den heer SCHIM VAN DER LOEFF, die daarvoor had bedankt, was het onafgebroken werk der Synode. het bespreken en vaststellen van de reglementen op de vacaturen en op de diaconiën.

(*Ingezonden.*)

Een antwoord op de vraag in het vorig no. dezer Courant.

De vraag, in het vorig nommer dezer Courant geopperd, schijnt zeer gegrond. Want terwijl de burgerlijke gemeente in die zaak uitging van de grondstelling, dat niet de kerkelijke gemeente, maar zij de eigendom der bewuste begraafplaats bezit en daarvan geen afstand had gedaan, noch vroeger, noch later, ten behoeve der Nederlandsch-Israëlitische gemeente alhier, — schijnt de Raad bij het aangehaalde besluit van den 8sten December l.l. echter ten voordeele der gemeente *T. I.* wel afstand te hebben gedaan van een gedeelte van den bewusten grond, in plaats van aan die gemeente te vergunnen alleen *het gebruik* van dien grond, zoo als dat ten opzigte van de andere gemeente het geval is.

Zou hier eene vergissing hebben plaats gehad? Of was werkelijk de bedoeling: afstand van den eigendom? Ons komt het voor, dat de bedoeling van het raadsbesluit eene andere is geweest, dan de woorden uitdrukken. Wij kunnen ons althans niet voorstellen, hoe in dit geval aan het deel zal zijn toegestaan wat men ontkent aan het geheel te hebben vergund.

P. O.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

GRONINGEN, 12 Augustus.

De bliksem is heden nacht tusschen Zutphen en Deventer op de telegraaflijn geslagen, waarbij die linie voor een groot deel gesmolten is, terwijl een paar palen zijn verbrand. Dientengevolge konden heden geene telegrafische berigten worden overgeseind.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 8 Aug., *Zuiderduin* Anna Maria en *Muller* Emmy, Archangel; *Dijk* Maria, Petersb.; *Schoon* Jacobus Cornelius, Stolpem.

TEXEL 9 Aug., *Klockgeter* Johanna Wilhelmina, Baltimore, — 10 *Bakker* Sagitta, Havana.

VLIE 6 Aug., *Stenger* Anna Margaritha Adriana en *Olthoff* Cathar., Petersb.; *Veldhuis* Prov. Overijssel, Laurvich; — 7 *Katoen* Zeelust, *Duit* Frouwina, *Stibolt* Paul Fredrik, *Lukens* Gesina Johanna en *de Jong* Roelfina, Frederikstad; *Bart* 3 Gezusters, Arendahl.

HELVOET 7 Aug., *Jansen* Friederikke, Archangel; — 8 *Klok* Riga, Aux Cayes; *Brink* Aurora, Archangel; *Addens* Jantje Doornbos en 9 *van Driesten* Bellamy, Petersburg.

VLISSINGEN 7 Aug., *de Boer* Hendrika Annegiena, Riga.

TAGANROG 17 Julij, *Sikkens* Jacqueline en Elise, Konst.

IBRAILA 15 Julij, *Wekenborg* Anna Margaretha, Konst.

LIVORNO 1 Aug., *Schuth* de Zwerver, Genua.

BREST 5 Aug., *Nagel* Afina Alberdina, Dantzig.

GEND 8 Aug., *van der Veen* Johanna Gesina, Riga.

LONDEN 6 Aug., *de Winter* Catharina, Groningen; *Stenders* Stad Workum, Workum; — 8 *Schaap* Loevestein, Adelaide; *Gnodde* Jonge Walrave, Philadelphia.

Bij DOUVRES 4 Aug., *Gerrebrands* Karel August, v. Rott. n. Boston.

Bij het ZUID-VOORLAND 4 Aug., *Bouwmeesters* Loopuit, Amst.

FALMOUTH 5 Aug., *Wiers* Agnes, Galatz.

Bij GOUDSTAART 6 Aug., *Witsen Elias* Zeenymph, v. Batavia n. Amst.; — 7 *Donema* Geertruida Johanna, v. Newport n. Kroonstad.

Bij PORTLAND 4 Aug., *Tunteler* Geertruida, v. Lissab. n. Hamb.

In het KANAAL 3 Aug., *Koenen* Lourens Koster en *Giezen* Koning Willem II, v. Rott. n. Batavia.

BRISTOL 7 Aug., *Dijk* Barend, Triest.

CARDIFF 6 Aug., *Hofstee* Wassenaar, Amst.

WELLS 6 Aug., *Meijer* Alida Margaretha, Koningsb.

BRIDPORT 6 Aug., *Roelfsema* Roelfina Gesina, Koningsb.

NORTH SHIELDS 6 Aug., *Kuiper* Annegina Elsina, Zaandam; *Munneke* Baudina, Harl.; *Meijer* Margaretha, Zwolle; — 8 *Poelman* Everhardus, Bremen.

GRIMSBY 7 Aug.. *van der Laan* Jacoba Alida, Nerva.

HULL 6 Aug., *Koetze* Onderneming, Nerva.

KIEL 4 Aug.; *de Boer* Eendragt en *Nagel* Triton, Petersb.

WOLGAST 1 Aug., *v. d. Veen* Goede Hoop, Bremen; *Bontekoe* Vr. Geertruida, Odensee.

MEMEL 2 Aug., *van der Wal* Jantina, Petersburg; — 3 *de Jonge* Houthandel, Amst.

KROONSTAD 31 Julij, *Gerdes* Johanna Maria, Rott.; *Dijk* Elsina Jantina, Cork; *Koster* Argo, Stockholm.

Vertrokken.

AMSTERDAM 9 Aug., *van Duin* Jacobus, Petersb.; *Brouwer* Kooger Polder, Dantzig; *Arnold* Gesina, Bergen.

TEXEL 8 Aug., *Pompe* Hendrina, Batavia; *Bartels* Otto, Newc.; *Bekkering* Ulrieke, avontuur.

HELVOET 8 Aug., *Noordhoek* Argus, St. Thomas; — 9 *Browning* Klazina, Newport en Hong Kong.

BRIELLE 8 Aug., *Mulder* Wendelina, avontuur.

MAASSLUIS 8 Aug., *Mulder* Marchiena Catharina, Newc.

IBRAILA 16 Julij, *van Driesten* Pieter en 20 *Jansen* Catharina, Queenstown.

GALATZ 19 Julij, *Vaalman* Maria spes mea, Queenstown.

TRIEST 1 Aug., *Ets* Stad Sluis, Galatz; *Boer* Joan, Smirna.

EXMOUTH 6 Aug., *de Kok* Augusta Maria, Newc.

FALMOUTH 5 Aug., *v. d. Wall* Frouwkje, Londen.

CARDIFF 2 Aug., *Vos* Hellevoetsluis, Singapore; *Dokman* Gesina Wilhelmina en 3 *Duiven* Herstelling, Lubeck.

GRIMSBY 7 Aug., *Lodewijks* Alberdina, Newc.

KOPPENHAGE 4 Aug., *Balk* Concordia, Riga.

SWINEMUNDE 4 Aug., *Kaizer* Harmonie, Neustadt.

DANTZIG 1 Aug., *Brandt* Jonge Willem, Rusland; — 2 *de Haan* Jantje en *Bekkering* Christina, Amst.

MEMEL 2 Aug., *Schotema* Castor en Pollux, Hapsal.

KROONSTAD 29 Julij, *v. d. Wall* Alida Catharina, Dundee.

TONNINGEN 8 Aug., *Kramer* Rensina, v. Dantzig n. Emden.

HOLTENAU 5 Aug., *Koning* Jonge Willem, Rott.; — 7 *Velvis* Catharina Groenewold, Groningen.

RENDSBURG 5 Aug., *v. Dijk* Eva Hendrika, Gron.; *Suk* Welvaart, Amst.; *Lodewijks* Anna, de Noordzee; *Gort* Vriendschap, Gron.; *Gort* Vrouwina Steenhuizen, Zaan; *de Vries* Hoop, Termunterzijl; *Egberts* Sjamke, Rott.; — 6 *Brouwer* Petronella, Rugenwalde, *v. d. Veen* Vr. Aukje, Leith; *Drewes* 2 Gezusters, Gron.; *Dost* Ettina, Londen; — 7 *Banting* Marchiena, Stockholm; *Waterborg* Catharina, Harlingen; *Oostema* Hunsingo, Amst.

In lading.

LIVERPOOL 6 Aug., *de Boer* Edouard, Rott.

Zeilklaar.

STOCKHOLM 28 Julij, *Meihuizen* Jantje Nanninga en *Hol cher* Elisabeth Jacobina, Petersburg.

GRONINGEN, 12 Aug. Vertrokken de nieuwgebouwde hektjalk *Geerdina*, kapit. *G. B. Rasker*, van Groningen, met ballast naar Newcastle.

ZOUTKAMP, 11 Aug. Vertrokken 9 Aug., *Loodijzen* Gebroeders, avontuur; — 10 *Huges* Johann Gerard, Frederikstad.

Zeilklaar: *Zwanenburg* Unie, Newcastle.

DELFZIJL, 8 Aug. Binnengekomen 5 Aug., *Schreuder* Sylina Titia, Noorw.; — 6 *Leeuw* Anna Afina, *Feiken* Catharina, *Albers* Geziena Helena en *Spithorst* Lubbechiena, Noorw.; *Vos* de Goede Hoop, Papenburgerzijl; *v. d. Werf* Alida, Noorw.

Vertrokken 4 Aug., *Kruze* Geziena, Hamburg; *Modder* Magreta, Emden; — 6 *Jakobs* Vrouw Janna, avontuur; — 7 *Rozeboom* Helena Johanna, Hamburg; *Voget* Vrouw Aaltje, Emden; *Bolmeijer* Onrust, Hamburg; *Bossinga* Wiea Geziena, Petersburg.

TERMUNTERZIJL, 8 Aug. Binnengekomen 5 Aug., *Pronk* Roelina Oostra en 6 *Kettwig* Antonius, Noorw.; — 9 *de Vries* Eikelina en *Wiarts* Antina, Norden.

Vertrokken 5 Aug., *Dauws* Venus, Oldenburg; *Burmann* de Vrouw Geziena, Leer; — 7 *Koops* Catharina en *Koops* Vr. Grietje, Hamb.; — 8 *Lever* Irene, *Dooijen* Dorothea, *Ugen* Anna Sieberdina, *Wilkens* Alberdina en 9 *Legger* Geerdina, Noorwegen.

Zeilklaar 10 Aug., *Schuur* de Hoop, Oostmahorn; *Top* Onderneming, Hamburg; *Munning* Anje en *Middel* Trijntje Doornbos, Noorwegen.

Gepraaid den 21 April, op 7° 18′ Z.Br., 89° 30′ O.L., *van Wulven* Maria, v. Rangoon n. Rott. — Den 7 Junij, bij de Kaap de Goede Hoop, *Ouwehand* Walcheren, v. Akyab n. Vliss. — Den 15 Junij, op 29° Z.Br., 11° 20′ O.L., *Gortmans* Cathar. Maria, v. Akyab n. Rott. — Den 23 Junij, op 7° N.Br., 25° W.L., *Börger* Jacob, v. Rott. n. Soerab. — Den 5 Julij, bij Kaap Finisterre en den 31sten, op 52° N.Br., 1° 53′ L., *Zeijlstra* Mentor, beide v. Amst. n. Bat. — Den 31 Julij, bij Bevesier, *Ulrich* President Ram en bij Brighton, *Parlevliet* Gener. v. d. Bosch, beide v. Rott. n. Bat. — Den 1 Aug., de Singels N.W. t. W. ½ mijl, *Nolles* Calypso, v. Amst. n. Triest. — Den 1 Aug., bij Hastings, *de Wijn* Willem. en Clara, *v. Duivenbooden* A. R. Falck en den 2den, bij Douvres, *Sanders* Graaf van Nassau, alle 3 v. Amst. n. Bat. — Den 3 Aug., bij Quessant, *Zeijlemaker* Cuba, v. Amst. n. Saramacca. — Den 4 Aug., bij het Goodwin Sand, *Bruinseels* Pantalon, v. Antwerpen n. Montevideo.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

6 Aug. *Huisman*, Anna Sietzia, v. Petersb. n. de Zaan, m. lijnz.
Bekkering, Gezina, v. Koningsb. n. Antw., m. lijnz.
Mulder, Harmonie, v. Petersb. n. Dundee, m. ijzer.
Stratingh, Jantina, v. Petersb. n. Amst., m. rogge.
Botje, Gesina Alida, v. Dantzig n. Amst., m. tarwe.
v. Zanten, Concordia, v. Riga n. Antw., m. lijnz.
Scholtens, Hillech. Scholtens, v. Petersb. n. Amst., m. lijnz.
v. Sluis, Tjakina, v. Libau n. Rott., m. gerst.
de Boer, Eendragt, v. Amst. n. Umea, m. ballast.
Scholtens, Alida Ikina, v. Petersb. n. Engel., m. haver.
de Groot, Maria Reifina, v. Petersb. n. de Zaan, m. lijnz.
Alberts, Gesina Jantina, v. Petersb. n. Gron., m. lijnz.
Nepperus, Elisabeth, v. Petersb. n. Amst., m. lijnz.
Hangelbroek, Antje Witzenb., v. Koningsb. n. Amst., m. hout.
den Breems, Vereeniging, v. Pitea n. Vlaard., m. teer.
Metz, Johanna, v. Windau n. Sunderland, m. ijzer.
Mulder, Harmonie, v. Newc. n. Petersb., m. cokes.
ter Poorten, Johannes, v. Petersb. n. Amst., m. lijnz.
Jager, Margrieta Jantina, v. Petersb. n. de Zaan, m. lijnz.
Schuur, Johanna Ettina, v. Londen n. Koningsb., m. rijst.
7 —— *Bekkering*, Catharina, v. Dantzig n. Amst., m. tarwe.
8 —— *Scherpbier*, Elsje, v. de Helder n. de Oostzee, m. ballast.
Gnodde, Antilope, v. Koningsb. n. Hartlepool.
Pronk, Johanna Sophia, v. Aartlepool n. Kiel, m. steenkool.

De wind den 6 Aug. W., Z.W.; den 7den N., N.N.W., N.W.; den 8sten W.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 9 Aug., *v. d. Hoef* Sophia Elisab., Arch.; *Braamhorst* Gesina Lammeg., v. Stettin n. Antw.; — 11 *Portengen, Jr.*, Eensgezindheid en *Noordziek* 2 Jeannes, Bat.

TEXEL 10 Aug., *Croes* Jonge Reintje en *Visser* 3 Broeders, Lond.; *de Jong* Twee Gezusters, Gloucester.

VLIE 8 Aug., *Pijbes* Elisabeth, *Smit* Anna Elisabeth, *Hoedemaker* Onderneming en *de Boer* Willem, Frederikstad.

HELVOET 10 Aug., *Gagestein* Jacobus Martinus, Tjilatjap.

VLISSINGEN 9 Aug., *Nieuwenhuis* Equator, *Duintjer* Catharina en *Korfker* Anna Martha, Petersb.; *Schuring* Hillechiena, Koppenh.

SWINEMUNDE 6 Aug., *Plukker* Hendrika, Perersb.

BOLDERAA 4 Aug., *Vos* Cornelia, Schiedam; *de Groot* Margaretha Gesina, Amst.

KROONSTAD 2 Aug., *Blaak* Jantina, Kiel; *Kolk* Dankbaarheid, Londen; *Teensma* Petersb. Packet, Amst.

ARENDAL 1 Aug., *Dijk* Maria, *Teensma* Aukjen en *Carst* Elisab. Lollina, Petersburg.

HAMBURG 9 Aug., *Muntendam* Jacoba, Kampen.

DANTZIG 7 Aug., *Klein* Maria, Petersb.

PILLAU 7 Aug., *de Haan* Jantina Gesina, Amst.

FALMOUTH 8 Aug., *de Groot* Jacoba Gesina, Konst.; — 9 *Bouman* Adm. v. Kindsbergen, v. Akyab n. Rott.

DYSART 6 Aug., *Bakker* Arentina Jacoba, Riga.

LEITH 8 Aug., *de Boer* Engelina, Petersb.

HULL 8 Aug., *Poorta* Tweelingen, Petersburg; *Deddes* Alberdina, Nerva; *de Jonge* Jantina en *Oostra* Annechina, Stolpemunde.

LA ROCHELLE 5 Aug., *Veen* Alida, Riga.

Vertrokken.

AMSTERDAM 9 Aug., *Veenhorst* Cath. Isabella en 11 *Mellem* Herm. Hesselaar, Petersb.; *Poppen* Nanny Johanna, Hamb.

VLIE 8 Aug., *Sprik* Alida en *Pot* Gezina Menzinga, Petersb.; *Visser* Vr. Jannetje en *Winther* Alpha, Dramm.; *de Jong* Jonge Douwe, Christians.; *Jansen* Maria Margar., Krageröe; *Schuur* Agatha, Noorw.; *Smit* Freerk Jan, avont.

HELVOET 10 Aug., *Muntendam* Corn. Mathilda, Hongk.

VLISSINGEN 8 Aug., *Nieboer* Maria, Riga; *Heddes* de Vlijt, Pillau; *Eddens* Margar., Rostock.

KIEL 6 Aug., *Bolhuis* Gesina, Dantz.; — 8 *Butter* Twee Gebroed., Petersb.; *de Boer* Jant. Petr., Straalsund; *Bartels* Gesina, Rostock; *Hensema* Ida Berend., Petersb.

DANTZIG 6 Aug., *Stoeldraijer* Adriane, Amst.; *Kolle* Jeanne Marie, Rotterdam.

HAMBURG 9 Aug., *Kraan* Hend. Siberdina en *Tromp* Tromp en de Ruiter, Steenwijk; *Wijgers* Johannes Herm., Lissab.

SWINEMUNDE 7 Aug., *Kuiper* Alida Schuringa, Petersb.

NEW-CASTLE 8 Aug., *Brambergen* Twee Gebr. en *Nieboer* Hendr., Petersb.; *Voogd* Jacoba Christ., Memel.

BORDEAUX 8 Aug., *Wassenaar* Nassau en *Winter* Bordeaux, Amst.

230ste STAATSLOTERIJ.

Prijzen van f 100 en daarboven.

Trekking der Tweede Klasse.

1ste Lijst. No. 7601 *f* 2500; no. 645 *f* 1250; no. 16541 *f* 1000; no. 3610 *f* 400; no. 5453, 18441 en 19853 ieder *f* 200; no. 3616, 15336 en 19693 ieder *f* 100.

HANDELSBERIGTEN.

Prijs van het Grof Roggenbrood.

GRONINGEN, 11 *Augustus* 1856.

4 Nederl. ℔ 48 cent.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 12 *Augustus*.

TARWE.	GERST.	Zw. Voer 40 ℔ *f* 3,80
Oude 70 ℔ *f*	N.W.1856 52 ℔ *f* 5,50	- - 42 - - 4,00
N.Oml.1855 68 - 11,25	- 54 - - 5,90	- - 44 - - 4,20
- - 70 - - 12,00	- 56 - - 6,30	BOONEN.
- - 72 - - 12,75	Zomer 54 - -	Paardeb. *f* 7,50,75
- Old. 66 - - 10,10	- 56 - -	Gr. Erwt. *f*
- - 68 - - 10,85	Knobbe 60 - -	Graauwe dito *f*
- - 70 - - 11,75	- 62 - -	
- - - -	HAVER.	ZADEN, ENZ.
ROGGE.	Dikke 36 ℔ *f* 3,50	Old. Koolz. *f* 14, *f* 15, *f* 16
Inl. 62 ℔ *f* 7,90	- 38 - - 3,70	Oml. dito *f* 14, *f* 15, *f* 16,
- 64 - - 8,50	- 40 - - 3,90	50,75
- 66 - - 9,00	- 42 - - 4,10	N. Aveelz. *f*
Buitenl. 68 - -	- 44 - - 4,30	Zomerzaad *f*
BOEKWEIT.	- 46 - - 4,50	G. Mosterdz. *f*
Gr. Zd. 64 ℔ *f* 7,90	- 48 - - 4,70	Lijnzaad *f*
- - 66 - - 8,30	- 50 - - 4,90	Dederzaad *f*
- - 68 - - 8,70	W. Voer 36 - - 3,55	Gr. Gort *f* 10 a *f* 11
Zw. - 64 - - 7,70	- - 38 - - 3,75	Parel dito de 100 ℔ *f*
- - 66 - - 8,10	- - 40 - - 3,95	*f*
Veen 64 - - 7,60	Zw. - 36 - - 3,40	Raapolie per vat *f* 52
- 66 - - 8,00	- - 38 - - 3,60	

Tarwe slap met weinig handel. — Rogge 35 ct. lager, traag afgaande. — Boekweit door schaarschheid 30 ct. hooger verkocht. — Gerst ruim prijshoudend. — Haver wel zoo aangenaam. — Boonen stil. — Gort slap. — Er was heden ongeveer 1300 last Koolzaad ter markt, ongelijk van kwaliteit; de kooplust gering zijnde, was de handel zeer slap en is het grootste deel onverkocht gebleven.

AMSTERDAM, 9 *Aug*. Hennep. Bij partij werd gedaan om van boord te ontvangen in Petersburger Halfrein tot *f* 55. Voorts is bij partij besteed voor Koningsberger Streemel *f* 51 en *f* 52 naar kwaliteit, en bij gerijf *f* 55, Riga Poolsche Pas *f* 62, dito bruine Pas *f* 57.

AMSTERDAM, 11 *Aug*. Tarwe tot circa vorige prijzen aan cons. verkocht: 128 ℔ o. b. Pools. *f* 510; 128 ℔ o. en n. dito *f* 490; 125 ℔ mindere dito *f* 450; 129 ℔ Pommer *f* 450; 125 ℔ Vriesche *f* 450; 125 ℔ b. Eider *f* 480; 126 ℔ Brunswijker *f* 406. — Rogge prijshoudend: 121, 122 ℔ Amerikaansche *f* 270, *f* 273; 120 ℔ Donau *f* 245. — De 75 last Archangel Rogge zijn in veiling gedeeltelijk verkocht 116 ℔ *f* 225 en later alzoo opgeruimd.

Koolzaad prijshoudend: Waard en Groot *f* 17½, ¾; Haarlemmermeer *f* 16¾ a *f* 17¼; Buiksloter-Ham *f* 17¼; Stichtsch *f* 16¾; Betuwsch *f* 17¾; Petersburger Aveelzaad 73 p. vl.; op 9 vat in Sept., Oct. en Nov. 88 p. vl. — Lijnzaad in een doen: 107, 108 ℔ Arch. *f* 310; 108 ℔ dito *f* 315. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering in den beginne hooger betaald, bleef iets flaauwer: op 6/w. *f* 53,50; vlieg. *f* 52; Sept. *f* 51,50 a *f* 50,50; Oct. *f* 50 a *f* 50,50 a *f* 50; Nov. en Dec. *f* 50 a *f* 49,50. — Lijnolie, vooral dadelijk, williger: op 6/w. *f* 41; vlieg. *f* 39,75; Sept. *f* 39,25 a *f* 38,50; Nov. *f* 35,75 a 25; Dec. *f* 35,25. — Hennepolie op 6/w. *f* 46,75; vlieg. *f* 45,50. — Raapkoeken *f* 94 a *f* 96. — Lijnkoeken *f* 10 a *f* 12,50.

LONDEN, 8 *Aug.* De inl. tarwe, die heden ter markt was, werd door speculanten tot de verlaagde prijzen van l.l. Maandag van de markt genomen. De omzet in vreemde bleef beperkt, doordien de houders niet sooveel geneigdheid betoonden om los te laten als op den vorigen marktdag. Gerst, Boonen en Erwten onveranderd. Haver 6 p. duurder.

Van den 11den. Granen onveranderd, vast.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 12 *Augustus.* De prijs der Boter was heden als volgt: 1ste soort *f* 35 à *f* 36; 2de soort *f* 34.

LEEUWARDEN, 8 *Augustus.* De prijs der Boter was heden *f* 40,50.

AMSTERDAM, 9 *Aug.* De prijs der Boter was heden als volgt: Vriesche *f* 43 a *f* 45; Kuinder *f* 44 a *f* 45; Kamper *f* 44 a *f* 46; Deventer *f* 40 a *f* 43; Zwolsche *f* 41 a *f* 44.

LONDEN, 9 *Aug.* De aanvoer van Boter bedroeg: van Harlingen 2950 v., Kampen 17, Havre 109, Ostende 400, Antwerpen 214, Rott. 500, Hamburg 11, Konstantinopel 121, Leer 2376, Bremen 80, Tonningen 47, Medemblik 22. Goede kwal. vreemde Boter goed gevraagd zonder prijsverandering: Vriesche 98 a 100 sh. De noteringen zijn: beste Vriesche 98 a 100 sh., surplus 92 a 94 sh., 2de soort 78 a 80 sh., beste Hollands. 74 a 80 sh., Kamper en Zwolsche 94 a 98 sh., Bosscher 70 a 76 sh.; Groninger en Geldersche 78 a 82 sh., Emden en Leer 92 a 94 sh., Holsteinsche en Kiel 96 a 100 sh., Fransche 82 a 88 sh.

Van den 11den. Vriesche Boter 100 sh., Groninger 82 sh.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 12 *Aug.* De markt was heden ruim voorzien van vee en de handel was vrij goed geanimeerd, kalfkoeijen van *f* 116 tot *f* 150 en hooger; vetten weinig ter markt gebragt, van 24 à 25 cts. de 5 ons; schapen tamelijk ter markt, met goeden handel *f* 13 tot *f* 14 (vetten); weideschapen *f* 8 tot *f* 11; in varkens werd veel handel gedreven, jongen van *f* 5,50 tot *f* 28.

LEEUWARDEN, 8 *Aug.* Aan de markt bevonden zich heden 200 vette-, 450 à 500 melk- en kalfkoeijen, waarin de handel flaauw was, zoodat er veel is onverkocht gebleven. Vette kalvers, 150, met trage koopers; 400 schapen, die insgelijks minder vlug van de hand gingen, en 400 à 500 varkens, die prijshoudend bleven.

LONDEN, 8 *Aug.* De veemarkt was schraal voorzien en voor puike kwal. werd eenige meerdere vraag opgemerkt; de notering van beste Schotsche ossen was 4 sh. 6 p. a 4.8 per 8 pond.

Van den 11den. De aanvoer aan de veemarkt bestond uit: 4004 runderen, 240 kalveren en 28,860 schapen, die allen hooger in prijs waren.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 11 *Aug.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 64¼, 64⅛, 64$\frac{3}{16}$; Dito Dito 3 pCt. 75½; Dito Dito 4 pCt. 95$\frac{1}{16}$, 95¼, 95$\frac{3}{16}$; Handelmaatsch. 4½ pCt. 133½; Oblig. 4½ pCt. 99. — SPANJE, Onb. Stukken 1½ pCt. 24½, 24⅛, 24$\frac{3}{16}$; Dito Binnenl. a 6/m. 3 pCt. 39½, 39⅜, 39¼; Coupons-Bewijzen 6¾. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 45¼, 46, 45¼. — RUSLAND, Oblig. *Hope en Co.* 1798 en 1816 5 pCt. 104, 104¼; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 102⅞; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 94⅞; Dito 4½ pCt. 96¼; Dito bij *Hope* 4 pCt. 86¼.

OOSTENRIJK, Metallieken 5 pCt. 78⅛, 78¼, 78⅛; Dito Nationale 5 pCt. 79$\frac{1}{16}$, 79¼, 79$\frac{3}{16}$; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 40¼, 40$\frac{1}{16}$; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 40¼, 40$\frac{1}{16}$; Dito Nieuwe en Dito 1854 5 pCt. 86$\frac{1}{16}$, 86¼; N. Weener Loten v. 250 fl. 1854 *f* 318, *f* 319; Metall. van Aug. 78¼; Braz. 1843 5 pCt. 98¼; Mexik. 22$\frac{1}{16}$, ⅛; Dito Onbep. 22$\frac{1}{16}$, ⅛; Gren. 18¼, 19$\frac{1}{16}$; Dito Onb. 18¼, 19$\frac{1}{16}$; Dito Uitg. 17$\frac{1}{16}$, ⅛; Ecuador 14¼; Dito Onb. 14$\frac{1}{16}$; Venez. 30¼, 31, 30½; Dito Onb. 30¼, 31, 30¼; Dito Uitg. 13¼, ⅞; 5 pCt. Russen bij *Stieglitz* 5de Serie 95¼; Dito 6de Serie 96$\frac{1}{16}$, ⅞, $\frac{1}{16}$.

Van Holl. fondsen vertoonden zich in Integralen onderscheidene verkoopers, waardoor zij tot verminderde koersen verkrijgbaar waren. Alle overige soorten bijna onveranderd. — Van vreemde effecten was over het algemeen weinig affaire en de stemming iets flaauwer.

Spaansche Cred. *f* 82, ½; Aand. Beijersche Spoorw. *f* 39¼; 7 pCts. Illinois Central 88.

Koers van het Geld: Beleen. 4; Prolong. 3½; Disc. 4 pCt.

Laatste prijzen te 5 uur: Integralen 64$\frac{3}{16}$; Spaansche 1½ pCt. 24$\frac{3}{16}$; Binnenl. 3 pCt. 39½; Metall. 5 pCt. 78¼.

ADVERTENTIEN.

De **LESSEN** voor de **VROED-VROUWEN-LEERLINGEN** zullen beginnen op **Maandag den 1sten September 1856**, des middags 12 uur, ten Huise van

D. DE VRIES REILINGH.

ZOMERVERGADERING

van **alle INGESCHREVEN LEDEN** van de VEREENIGING ***HET METALEN KRUIS***, Afdeeling ***Groningen***, (Art. 6 van het Reglement), op VRIJDAG den 15den Augustus 1856, ten Huize van den Kastelein ALING, te *Helpman*, des namiddags te **4** uur.

Vergadering

van **NEERLANDS HEIL**, tot VERKIEZING van een' **Kandidaat** voor de **PROVINCIALE STATEN** en een' voor den **GEMEENTERAAD**, op MAANDAG den 18den Augustus 1856, des avonds te 8 uur, ten Huize van TEN HAVE, aan de Groote Markt.

VINDICAT ATQUE POLIT.

De **INSCHRIJVING** der **nieuwe leden** van de **Groningsche Studenten-Vereeniging V. A. P.**, zal plaats hebben op VRIJDAG den 15den September e.k., bij den Fiscus van den Senaat,

E. J. VAN ROIJEN,
h. t. Fiscus.

Societeit *DE HARMONIE.*

MUZIJK op heden (Woensdag), des namiddags van een tot drie uur, ter gelegenheid van de **Reunie** der Heeren **Flankeurs.**

De GEWONE **HOORNMUZIJK** zal NIET op HEDEN (Woensdag), **maar op** MORGEN (DONDERDAG) AVOND plaats hebben.

B. D. H. TELLEGEN,
Secretaris.

*** Met toestemming van den Heer BURGEMEESTER der Gemeente ***SAPPEMEER***, gedenken de Logementhouder J. M. KAMPHUIS en eenige LIEFHEBBERS, op ZATERDAG den 16den Augustus 1856, te laten Verharddraven:

TOT PRIJS: **Een briljant GOUDEN ANKER HORLOGIE** met GOUDEN PLAAT, ter waarde van HONDERD GULDENS.

TOT PREMIE: **Eene extra fraaije ZILVEREN TABAKSDOOS.**

Alle Paarden, tot genoegen der Keurmeesters, zullen toegelaten worden.

Aangifte der Paarden bij genoemden J. M. KAMPHUIS, des morgens te elf uur.

Rijding precies te twee uur des namiddags.

HOORNMUZIJK,

op ZATURDAG den 16den Augustus, bij **S. DE RUITER**, ter gelegenheid der **Harddraverij** te *Sappemeer.*

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden beviel van een' welgeschapen ZOON H. J. WAALKENS, geliefde Echtgenoot van

A. F. ZIJLKER.

NIEUW-BEERTA, 10 Augustus 1856.

*** Den Huize BRAKE, 7 Augustus 1856. Heden morgen te 7 uur overleed alhier, na eene langdurige ziekte, in den ouderdom van ruim 52 jaren, de WelEdel Geboren Heer Mr. M. SICHTERMAN VAN DE BRAKE, *Lid der 1e Kamer van de Staten-Generaal, enz.*

*** EENRUM, 8 Augustus 1856. Heden overleed, tot diepe droefheid van mij en van mijn eenigst Kind, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot TRIENTJE JANS SCHUIRINGA, na een smartelijk lijden van ruim 16 weken, in den ouderdom van bijna 53 jaren. Met treurende blikken staren wij haar na, en hopen eens met haar hereenigd te worden daar, waar geen scheiden meer zal plaats hebben.

J. S. HUIZINGA.

*** Ons geliefd Dochtertje JANNA GEZINA, in wier bezit wij ons slechts zes weken mogten verheugen, werd ons heden door den dood wederom ontnomen.

GRONINGEN, 10 Augustus 1856.

H. JULSING, *Rijtuigverhuurder.*
G. JULSING,
geb. VISSER.

Eenige kennisgeving.

*** MEEDEN, 10 Augustus 1856. Heden overleed ons eenigst Zoontje, DURANDUS KORNELIUS, ruim 2 jaren oud.

E. TONKES.
A. MENSINGA.

*** Bij den Boekdrukker **E. VERWER**, te *Winschoten*, wordt heden uitgegeven:

I. **HERNIEUWDE OORLOGSVERKLARING AAN DE OORIJZERS**, naar aanleiding van het **Wederwoord van M.,** in zes zangen, door ***J. J. BANGE***, Em. Ev. Luth. Pred. te *Sappemeer*, in kl. 8o, 24 bladz., prijs *f* 0—12½.

De Uitgever vleit zich, dat ook dit stuk een even groot debiet zal te beurt vallen, als het **Vaarwel aan de Oorijzers**, waarvan in een' korten tijd meer dan duizend exempl. zijn verkocht.

II. **'n Hijl Plezijrig Praotje over de Peerriederei, tusschen twei Oldambster Boeren en ein Jeude**, mit zedelijke anmarkingen verbonden, door ***ANONYMUS***. Prijs *f* 0—10.

*** Door de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, wordt met het beste succes gedebiteerd:

Aan den Haard.

Geschiedenissen uit het dagelijksche leven,
FRANZ HOFFMANN
NAVERTELD
DOOR
J. J. A. GOEVERNEUR.
PRIJS *f* 1,50.

EEN
DRENTHSCH GEMEENTE-ASSESSOR
MET ZIJNE
TWEE NEVEN
OP REIS NAAR
Amsterdam,
in 't voorjaar van 1848,
TWEE DEELEN, gr. 8vo, met PLATEN.
Prijs [*f* 8—50] ***f* 6—00.**

DE WET
BETREFFENDE
MINDERJARIGHEID EN VOOGDIJ
opgehelderd door **Practische Aanmerkingen;** een Handboekje voor Voogden en Toeziende Voogden.
PRIJS *f* 0,50.

De ondergeteekende waarschuwt een ieder, om aan **NIEMAND**, ook niet aan desselfs Huisvrouw **ELISABETH LEERAAR**, iets op zijn' naam AF TE GEVEN of te CREDITEREN, zullende daarvoor **geene vergoeding of betaling** geschieden.

GRONINGEN, 11 Augustus 1856.

F. H. MEIJER,
Mast-, Blok- en Pompmaker,
Noordzijde de Noorderhaven.

Aanbesteding.

KERKVOOGDEN der HERV. GEMEENTE te ***GRIJPSKERK*** zijn voornemens, onder nadere approbatie, bij enkele inschrijving aan te besteden:

Het VERGROOTEN van de KERK te *Grijpskerk*, en het doen van eenige daaraan verbondene VERNIEUWINGEN en HERSTELLINGEN, met de leverantie van alle daartoe benoodigde MATERIALEN.

Deze Besteding zal plaats hebben op MAANDAG den 18den Augustus e.k., des namiddags te 5 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Grijpskerk*, alwaar het BESTEK en de TEEKENING ter inzage liggen, terwijl mede een BESTEK ter lezing ligt in *DE POOL*, bij EEKHOFF, te *Groningen.*

Aanwijzing in loco kan verkregen worden op ZATURDAG den 16den bevorens, des voormiddags te elf uur, terwijl de INSCHRIJVINGS-BILJETTEN vrachtvrij moeten bezorgd worden vóór 's middags 12 uur van den dag der Aanbesteding, ten Kantore van den ondergeteekende te *Grijpskerk.*

Mr. M. DE MUINCK,
Pres. Kerkvoogd.

OPZIGTER
voor Waterstaatswerken.

DIRECTEUREN der ***NOORD-WILLEMS-KANAALMAATSCHAPPIJ*** vragen een **HOOFD-OPZIGTER**, de noodige BEKWAAMHEID en ONDERVINDING bezittende, om bij het **ontwerpen en uitvoeren der verschillende Werken**, tegen een SALARIS van ***f* 1200—00** 's jaars, **behulpzaam te zijn**, onder leiding van den Heer CIVIEL INGENIEUR, bij dat Kanaal benoemd.

Die hierop reflecteren, worden verzocht zich met de meest naauwkeurige opgaven betrekkelijk hunnen vroegeren Werkkring en onder overlegging van de noodige GETUIGSCHRIFTEN, *franko* te adresseren aan een' der ondergeteekenden.

GRONINGEN, 7 Augustus 1856.

De Directeuren voornd.:
J. CARDINAAL, *President.*
U. G. SCHILTHUIS, Jz., *Secretaris.*

VERKOOPING
van eene aanzienlijke partij
MARMEREN- EN ANDERE VOORWERPEN,
op den 22sten Augustus 1856.

De Notaris **A. T. HAAGSMA**, te *Leeuwarden*, zal, op VRIJDAG den 22sten Augustus 1856, 's namiddags te 2 uur, bij G. A. DE KOE, in het Zaailand aldaar, bij opbod presenteren te verkoopen:

I. Vijftien stuks *moderne*, geheel nieuwe, fijn gepolijste SCHOORSTEENMANTELS; 5 stuks gebruikte DITO; 1 dito NIS met gebeeldhouwde Kapiteelen; 20 nieuwe, fijn gepolijste *witte* en *gekleurde* TAFELS met Rand en 2 gebruikte FONTEINTJES.

II. *Nieuwe wit marmeren* VLOERSTEENEN, vierkant, Nederl. maat, 50 stuks 72 duims, 550 stuks 61 dms., 250 stuks 36 dms., 150 stuks 32 dms., 200 stuks 29 dms. *Nieuwe swart marmeren* VLOERSTEENEN in verschillende maten.

III. *Nieuwe roode Bremer* DITO, 200 stuks 64 duims, 200 stuks 56 dms., 200 stuks 52 dms., 100 stuks lang 72 dm. en breed 56 dm.

IV. *Twee nieuwe* PORSELEINEN KAGCHELS.

V. Circa 100 stuks Blaauwe Steenen STOEPPALEN.

NB. Er bestaat, tegen zeer billijke prijzen, gelegenheid tot het stellen en plaatsen der Mantels, en het te pas hakken der Vloeren; zullende bij den verkoop der Vloeren, zooveel mogelijk, gelegenheid worden gegeven om de verkochte posten naar de behoefte des koopers te wijzigen.

De Goederen zijn dagelijks te zien bij den Kastelein R. J. NIEMENDAL, buiten de Vrouwenpoort te *Leeuwarden.*

BOELDAG.

Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winscho[ten]*, gedenkt, ten verzoeke en ten Huize van den Landgebruik[er] H. L. B. VAN INGEN, te *Hamdijk*, op MAANDAG d[en] 18den Augustus 1856, des namiddags te twee uur, p[u]bliek, bij uitmijning, op gewone Boelgoeds-Conditiën te v[er]koopen:

10 PAARDEN, 20 stuks HORENBEESTEN, zes SCHAPEN, benevens eene aanzienlijke partij MEST, en hetgeen meer ter Verkoop zal worden aangeboden.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris.*

*** In de maand OCTOBER aanstaande, zal publiek t[e] koop worden gepresenteerd:

Eene roijale **HEEREN BE[HUIZING]**, met grooten **TUIN** aan het Nieuwe Kerkhof te *Groni[n]gen*, geteekend M no. 57.

Het perceel is inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP.** Te bevragen bij den Eigenaar en Bewoner

Mr. E. VAN EERDE.

*** Mr. **R. M. A. DE MAREES VAN SWINDEREN**, Notaris te *Ezinge*, zal, op WOENSDAG de[n] 27sten Augustus 1856, des avonds te 7 uur, ten Huize va[n] den Kastelein EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek verkoopen:

I. Den EIGENDOM van ongeveer 24 B., 76 R., 80 Elle[n] BEHUISD LAND, gelegen te *Noordwolde*, Gemeente *Bedum*, bij JAN M. GROENEVELD onder vaste beklemming i[n] gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. versch. huur va[n] *f* 140—00.

II. Den EIGENDOM van ongeveer 25 B., 95 R., 3[0] Ellen BEHUISD LAND, gelegen te *Klein-Garnwerd*, Gemeente *Winsum*, bij ALBERT J. OOSTING onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijks op Midw. verschijnende huur van *f* 112—00.

III. Den EIGENDOM van ongeveer 3 B., 79 R., 9[0] Ellen LAND, gelegen te *Pieterburen*, bij GEERTRUIDA C. HALSEMA, Weduwe H. W. VAN DER MOLEN, onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijks op Midw. verschijnende huur van *f* 63—00.

IV. Den EIGENDOM van ongeveer 28 B., 96 R., 4[0] Ellen BEHUISD LAND, gelegen te *Oldekerk*, bij BAREL[D] L. KLAMER en Vrouw onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijks op Midw. verschijnende huur van *f* 60—00.

V. Den EIGENDOM van ongeveer 6 B., 52 R., 10 Ellen LAND, gelegen te *Baflo*, bij JACOB J. RITZEMA, Sz., onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijks op Midw. verschijnende huur van *f* 60—00.

VI. Den EIGENDOM van ongeveer 4 B., 93 R., 70 Ellen LAND, gelegen te *'t Zandt*, bij GARMT P. TIGLAAR en Vrouw onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijks op Midw. verschijnende huur van *f* 55—00.

De Condities van Verkoop zullen acht dagen bevorens, en de Stukken en Bescheiden van Eigendom ten dage van Verkoop, van des namiddags 3 uur, bij den Kastelein EEKHOFF voorliggen.

Mr. R. M. A. DE MAREES VAN SWINDEREN,
Notaris.

VOORLOOPIGE BEKENDMAKING.

Na bekomene Regterlijke magtiging, zal in den aanstaan[den] den Herfst publiek te koop worden aangeboden:

Eene **HEEREN BEHUIZING**, waarin 4 ruime KAMERS, KEUKEN en KARNHUIS, 2 KELDERS, PUT en REGENWATERSBAK, LINNENZOLDER en groote SCHUUR met TUIN, BOOMGAARD en het daarachter gelegen BOUW- en WEILAND, te samen groot 5 B., 45 R., 52 E., staande en gelegen aan den publieken Rijweg te *Sappemeer*, met een' sparten UITRID naar den publieken Weg; in eigendom wordende bewoond door Mevrouw de Weduwe van den Heer ONNO OVING.

Te aanvaarden het Land in den aanstaanden Herfst, zoodra het van de Vrucht ontbloot is, en de Behuizing den 1sten Mei 1857.

EEN FRAAI WINKELHUIS TE HUUR

op een' der beste Standen, zeer ruim en net betimmerd. Adres lett. B L aan het BUREAU van dit BLAD.

Twee Korenzolders *(Java)*
op de Laan ***TE HUUR.***

FINALE UITVERKOOP.

Door VERANDERING van BETREKKING, sal de ondergeteekende tot den 1sten November **finaal uitverkoopen**, **VER BENEDEN FABRIJKSPRIJS**, zijne **AFFAIRE** in **POST-**, **SCHRIJF-**, **DRUK-**, **GEKLEURD-**, **PAK-** en andere **PAPIER**, **KANTOOR-** en **SCHOOLBEHOEFTEN**, **GALANTERIËN**, ENZ. ENZ.

L. PHILIPPONA,
Poelestraat, 3de huis van de Markt.

TE KOOP: Eene **IJZEREN STEENDRUKPERS**, **LINIËERMACHINE** en **STEMPELPERS**, van het grootste kaliber.

TE KOOP:

Een **nieuwe moderne, ligtloopende TENTWAGEN**, bij

J. H. HOEKSEMA,
Wagenmaker, op den N.-weg.

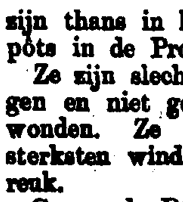

Er wordt gevraagd, om dadelijk in dienst te treden: een bekwame **STALKNECHT** van een goed gedrag en bij **HUISELIJK WERK** kunnende verrigten. Te bevragen aan het BUREAU dezer COURANT.

WORDT GEVRAAGD,

tegen primo November e.k., op een Landgoed tusschen *Zwolle* en *Elburg*, in een Huishouden met zes Dienstboden, een **bekwaam HUISKNECHT** van de P. G.

Niemand zal in aanmerking komen, dan die voldoende getuigenis kan geven. Men adressere zich met gefrankeerde brieven aan het POSTKANTOOR te *Elburg*, onder lett. M.

SCHAKEL'S
NIEUWE WINDLUCIFERS

zijn thans in het **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts in de Provinciën te verkrijgen.

Ze zijn slechts op het wrijfplaatje der Doosjes aan te krijgen en niet gevaarlijk in handen van kinderen en bij brandwonden. Ze gaan zonder gedruisch aan, vlammen in den sterksten wind beter dan de vorige en hebben volstrekt geen reuk.

Genoemde Dépôts verkoopen ook het PAPIER en de COMPOSITIE, waarvan nieuwe strijkplaatjes op de meeste Zak-Luciferdoosjes gemaakt kunnen worden; voor een paar Centen is een afgestreken doosje weer in orde gemaakt.

STRIJKPLAATJES voor de gevaarloose Lucifers, om in Koffijhuizen op te hangen.

De Kabinet-Luciferdoosjes zijn voor deze Lucifers zoo geschikt, of zij er voor gemaakt waren, en wij raden onze Vrienden aan die er voor in orde te maken en hunne Begunstigers aan te bieden.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.